

Středoškolská technika 2019

Setkání a prezentace prací středoškolských studentů na ČVUT

ČS četnictvo na Pardubicku 1918 - 1939

Luděk Žihlo

Gymnázium, Pardubice, Mozartova 449

Mozartova 449, Pardubice

Československé četnictvo na Pardubicku v letech 1918-1939

Czechoslovak gendarmerie in the district of Pardubice in ages 1918-1939

Autoři: Luděk Žihlo

Škola: Gymnázium, Pardubice, Mozartova 449, 530 09 Pardubice

Kraj: Pardubický kraj

Konzultant: Mgr. Lenka Grulichová

Pardubice 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracoval samostatně a použil jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

V Pardubicích dne (datum):

.....
Luděk Žihlo

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych rád poděkoval své učitelce dějepisu paní Mgr. Lence Grulichové za celkovou pomoc s mojí Středoškolskou odbornou prací. Zvláště bych jí rád poděkoval za veškerý volný čas, který mé Středoškolské odborné práci věnovala.

Rád bych poděkoval také Vojtěchu Janebovi za poskytnutí materiálu z jeho nedokončené Středoškolské odborné činnosti, což mi velmi usnadnilo práci na této Středoškolské odborné činnosti.

Závěrem bych rád poděkoval i své učitelce chemie RNDr. Květě Sýkorové za to, že mě přivedla k vypracování této Středoškolské odborné činnosti.

ANOTACE

Práce se zabývá činností četnictva v Československu a případy četnické kriminalistiky na Pardubicku. Autor vybral nejzajímavější typy případů, jako ukázkou tehdejších poměrů ve společnosti. V této práci autor porovnává trestnou činnost z let 1918-1939 se současností.

KLÍČOVÁ SLOVA

Československé četnictvo; pardubická četnická pátrací stanice; první republika

ANNOTATION

This work deals with the function of gendarmerie in Czechoslovakia and with cases of gendarmerie's criminal statistics. The author picked up the most interesting cases as examples of that society. In this work the author compares criminal activity from 1918 to 1939 with contemporary criminal activity.

KEYWORDS

Czechoslovak gendarmerie; gendarmerie's investigative department of Pardubice; the first Czechoslovak republic

OBSAH

1	Úvod.....	1
2	Metodologie	2
3	Kriminalistická literatura a vývoj kriminalistické techniky v Československu (1918-1939).....	3
4	Vývoj kriminalistiky u četnictva (1918-1938).....	5
5	Výsledky kriminalistické vědy v Československu.....	6
6	Trestní právo první republiky.....	6
7	Slovník kriminalistických pojmů	7
8	Policie x četnictvo	11
9	Četnické požitky.....	11
10	Četnická stanice Pardubice.....	12
10.1	Kalendář Československého četnictva pro rok 1920	13
11	Případy pardubické četnické pátrací stanice	19
11.1	Neoprávněný poplatek za vyšetření (1936)	19
11.2	Křivá výpověď (1930)	19
11.3	Nedovolené hraní hazardních her	19
11.4	Krádež na Peróně (1930)	19
11.5	Lupič z povolání (1930).....	20
11.6	Nenapravitelný lupič (1930)	20
11.7	Krádež lupičského náčiní (1930)	20
11.8	Krádež hodinek a střet s německými policejními strážníky (1939).....	20
11.9	Smrt oberlandrata (1939)	21
11.10	Vražda vlastní manželky (1933)	21
11.11	Krvavé drama mladé lásky (1930).....	21
11.12	Vrah Koudelka (1935)	22
12	Závěr.....	23
13	Poznámky	24
14	Prameny a literatura	27
14.1	Literatura.....	27
14.2	Prameny	28
14.3	Internetové zdroje	28
15	Seznam příloh.....	29
16	Přílohy	30

1 ÚVOD

Pardubice, město ležící ve vnitrozemí Čech, na soutoku Labe, druhé nejdelší řeky v republice, s Chrudimkou. Na hlavním železničním spojení, které bylo vybudované na konci 19. století. To byl jeden z hlavních předpokladů úspěšného růstu. To už se z málo významného města stával důležitý dopravní uzel. Druhý důležitý počín pro Pardubice byl, když zde byla uvedena do provozu Fantova rafinérie petroleje.

Právě geografická poloha a přítomnost železnice vedla vládu nově vzniklé Československé republiky k rozvahám o umístění v té době potřebného velkého podniku na výrobu výbušnin a munice pro nově vznikající armádu právě na Pardubicko. Roku 1920 vláda své plány uskutečnila a založila Československou akciovou továrnu na výbušné látky v blízkém Semtíně. Založení takto velkého podniku se pozitivně promítlo do počtu obyvatel města. Na konci první poloviny 19. století měly Pardubice 8 tisíc obyvatel. Díky zmiňovanému rozvoji se do roku 1925 jeho populace více jak ztrojnásobila, na 25 tisíc obyvatel, a vyjma válečného období tato tendence setrvávala.

Významným obdobím byla pro Pardubice 20. a 30. léta minulého století, kdy se formoval dnešní vzhled města. Vznikala nová náměstí, jako například Švehlovo náměstí (dnes Smetanovo) vedle Východočeského divadla a Náměstí republiky. Mezi lety 1927 a 1930 byl navržen a postaven právě na náměstí Republiky na tuto dobu moderní hotel Grand, který se stal na dlouhou dobu kulturním centrem. Autorem hotelu byl významný východočeský architekt Josef Gočár. Stihl ho postavit ještě před odchodem do blízkého Hradce Králové, kterému tento architekt, na rozdíl od Pardubic, vtiskl pevný řad. Mezi další stavby postavené tímto architektem patří Automatické mlýny.

V oblasti sportu přispěla výstavba nové sokolovny na Olšinkách pod vedením architektů Václava Šantrůčka a Antonína Mendla. 29. září 1929 se k tradičním dostihovým závodům Velká pardubická přidává plochodrážní závod motocyklů Zlatá přilba, který se tak stává svého druhu prvním na světě. Zakládající ročník se uskutečnil na travnatém dostihovém závodisti a vyhrál ho pražský závodník Zdeněk Pohl. Ve 30. letech 20. století se v Pardubicích uskutečnila

1. Celostátní výstava tělovýchovných sportů, kterou zahájil první prezident Československa T. G. Masaryk. Za dobu trvání ji navštívilo přes milion diváků.

V tomto období se tu na tuto dobu odehrála zvláštní věc. Místní dobrovolný, amatérský Muzejní spolek se rozhodl koupit počátkem roku 1929 od vídeňského barona Drascheho pardubický zámek. Tou dobou již vlastnil blízké panství, na jehož území stála zřícenina hradu Kunětická hora. Muzejní spolek se rozhodl obě památky na vlastní náklady opravit.

Za zmínku také stojí pardubická „prvoválečná“ nemocnice Karanténa, která byla slavnostně otevřena roku 1915. Měla kapacitu 20 tisíc lůžek. Pardubice se tak ve válečném období staly důležitým bodem pro rakouskouherské válečné zdravotnictví. V dnešní době se na tomto území nachází sídliště Dukla.

Pro Pardubice byl přelom 19. a 20. století velmi důležité období. Počátkem nového století předstihly svým počtem obyvatel královská města Chrudim a Hradec Králové, která byla kulturními i správními centry východních Čech. Pardubice se tak staly největším východočeským městem. Stále však spadaly do Chrudimského kraje.

O bezpečnost v rychle se rozvíjejícím městě se ve 30. letech staral celkem asi čtyřicetičlenný četnický sbor pod vedením přednosta Augustýna Junga...[1]

Téma týkající se pardubické četnické pátrací stanice (a četnictva obecně) není v poslední době příliš rozebíráno, a proto jsem se rozhodl zjistit více informací o tom, jak vlastně četnictvo a četnická pátrací stanice v Pardubicích fungovaly. Zajímá mě, co vše se budu moci dozvědět z literatury, která se týká této problematiky. Také bych rád sestavil malý slovník kriminalistických pojmů, který by pomohl čtenářům blíže určit význam daného pojmu.

Kromě obecného popisu fungování četnické pátrací stanice v Pardubicích bych chtěl představit čtenářům také některé úspěšně vyřešené případy různě závažných trestných činů.

2 METODOLOGIE

„Etapy historikovy práce se tradičně rozdělují na čtyři části: heuristiku (tj. shromáždění literatury a pramenů), kritiku (rozbor a hodnocení), interpretaci (jejich výklad) a syntézu (spojení a zpracování). I když toto dělení není nesprávné, přece jen příliš zužuje celý badatelský postup a proces. Za vhodnější považujeme rozlišení těchto etap:

Volba tématu a stanovení problémů. Zde je třeba nejen určit téma časově, místně a problémově, nýbrž i jeho důležitost a užitečnost. Buď půjde o takové téma, které přinese zcela nové poznatky a problém, zaplní tzv. bílé místo na mapě dějin, přesněji historiografie, nebo půjde, a to většinou, o nové řešení tak či onak historiograficky zpracovaných problémů a úseků. Existují práce povahy koncepční a syntetické, materiálové a metodologické, kritické i metodické, kompilační i popularizační apod. Stejně tak je nutno již předem určit, do jakého stupně, šíře a hloubky má být téma prozkoumáno, jaké zvolit metody a postupy, čemu má výsledek sloužit a jakou má mít formu. Z těchto důvodů je vhodné, aby si badatel vypracoval předběžnou osnovu práce, určil rozsah výzkumu, jeho směr, postup a časový plán.

Zjištění, zda a jak je téma zpracováno v dosavadním vědeckém bádání, a to i v širším kontextu časovém, územním i problémovém. Nejprve si opatříme základní informace o daném problému (v syntézách a encyklopediích), pak vyhledáme a studujeme historickou literaturu. Jde jednak o bibliografické zjištění toho okruhu literatury, která se tak či onak vztahuje k tématu, jednak o prostudování této odborné literatury a o dokumentaci nejdůležitějších poznatků a myšlenek jejich kritické srovnání, objasnění a zhodnocení.

Zjištění okruhu pramenů, které se vztahují k tématu, zhodnocení jejich dokumentární hodnoty a využití jejich informační kapacity. To znamená jejich zachycení a rozbor s cílem určit historickou hodnotu, pravost a věrohodnost – a tím i jejich vztah k reálné historické skutečnosti. Tím je vlastně ukončena tzv. informační fáze výzkumu.

Rekonstrukce historických procesů na základě studia literatury a pramenů, jejich analýza a syntéza – závěry, ke kterým autor dospěl a které mají být platné potud, pokud nejsou nahrazeny novými poznatky a závěry. Nezbytným předpokladem této etapy je hledání základních, hlavních jevů, skutečností a vztahů, jejich souvislostí a zákonitostí. Okruh sledovaných faktů, vztahů a procesů musí být vždy mnohem širší než ten, který potom tvoří vlastní jádro a obsah zkoumaného tématu.

Závěrečnou etapu představuje **adekvátní jazykové vyjádření poznatků a jejich publikace**. Každá vědecká práce, má-li být nějak platná pro společnost, potřebuje publicitu, mluveným slovem, tiskem, obrazem, resp. jiným druhem informační komunikace, ať již jde o interní výzkumnou zprávu či publikaci určenou odborné a širší veřejnosti. I sepsání práce se většinou skládá z několika fází, od vypracování konceptu přes jednu i více pracovních variant až po definitivní čistopis a jeho konečnou úpravu.

Vlastní historikovu práci po vytyčení tématu tedy dělíme na shromáždění co nejširšího okruhu literatury a pramenného materiálu, jejich studium, rozbor a hodnocení, rekonstrukci, objasnění a zhodnocení historické skutečnosti, vytvoření syntézy a její zveřejnění. Většinou se tyto etapy vzájemně prolínají, avšak žádnou z nich nelze zcela pominout či přeskočit.“[2]

3 KRIMINALISTICKÁ LITERATURA A VÝVOJ KRIMINALISTICKÉ TECHNIKY V ČESKOSLOVENSKU (1918-1939)

První díla kriminalistické identifikace a učebnice kriminalistiky začínají vycházet ve 20. letech 20. století. Nejvýznamnější publikací 20. let je kriminalistická publikace „Nauka o daktyloskopování a popisování osob“ od pražského policejního úředníka Františka Protiwenského.[3]

Jako pátrací pomůcka pro bezpečnostní orgány v Čechách už od poloviny 19. století vycházel tzv. Policejní oznamovatel vydávaný pražským policejním ředitelstvím. Významným dílem vydaným v roce 1922 napsaným četnickými důstojníky Oldřichem Pinkasem a Josefem Povondrou je kniha „Pokyny pro službu pátrací a daktyloskopickou“. Kniha byla vytvořena pro služební účely, dokonce schválena Ministerstvem vnitra jako služební a učební pomůcka. Kniha obsahovala základní poznatky techniky, teorie, taktiky, daktyloskopie a popisování osob. Je to významné kriminalistické dílo, navíc je psáno v českém jazyce. V této knize lze vidět rozšíření kriminalistické teorie o pojem „stopa“ definovaný jako „každá změna, která se stala vlivem pachatelovým na místě činu od okamžiku, kdy na toto místo přišel, až do té doby, kdy jej opustil, jakož i při jeho přípravě, nebo v důsledku spáchaného činu provedené činnosti na jiném místě“.[4]

Do 30. let 20. století vycházelo mnoho časopiseckých příloh. Jedním z významných časopisů je „Naše vojsko“, které vycházelo s přílohami „Bratrstvo“, „Četnický obzor“ a „Policejní hlídka“. Tyto přílohy byly v roce 1931 nahrazeny časopisem „Bezpečnostní služba“. Tento časopis byl vydáván společnou redakcí Ústředního četnického pátracího oddělení a Všeobecné kriminální ústředny až do října 1941. Mezi další významné časopisy patřil např. časopis neuniformované stráže bezpečnosti „Československý detektiv“ nebo

v letech 1925 až 1939 časopis „Věstník československé společnosti pro právo trestní“. Vydávání tohoto časopisu bylo ukončeno z důvodu uzavření českých vysokých škol.

Mnoho titulů vydalo ve 20. a 30. letech 20. století nakladatelství J. Guska v Kroměříži, které se dokonce postupem času stalo oficiálním nakladatelstvím bezpečnostní literatury. Nejvýznamnějším dílem je práce Petra Chyby „Moderní pomůcky kriminalistiky“ z roku 1928 zabývající se převážně daktyloskopií. Mezi další díla tohoto nakladatelství patří např. „Rádiová příručka pro četnictvo a policii“, „Příručka o služebních příjmech četnictva“, „Policejní pes jako pomocník bezpečnostních orgánů“, „Zbraně zapovězené a zbraně zločinců“ a další. Policejní inspektor František Kocián vydal několik děl, která měla sloužit k dopadení kasařů a boji proti nim, například dílo „Peněžnictví a zločinnost“. Dalším významným autorem je četnický vrchní strážmistr, pracovník Ústředního četnického pátracího oddělení Josef Vávrovský. Tento autor shrnul ve svém díle „Zločinci z povolání“ zkušenosti z evidence pachatelů. Přínosem pro kriminalistiku a kriminologii byla práce Vladimíra Solnaře „Zločinnost v zemích českých v letech 1914-1922 z hlediska kriminální etiologie a reformy trestního práva“. Josef Lebeda zase vydal publikaci „Učebnice kriminalistiky“, nachází se zde stručný souhrn pokynů, výtahů a nařízení Ministerstva vnitra a slovník hantýrky pražského podsvětí. František Kocián, policejní obvodní inspektor I. třídy, vydal publikaci „Studie kriminálně technická“, ve které se převážně zabývá problematikou kriminalistických stop, především stop zbraní. Mezi další významné autory lze zařadit např. Josefa Šejnohu, Vítězslava Čelanského, Rudolfa Košťáka, Ottu Fantu, Ladislava Moravce, Roberta Saudka, Dolfinu Poppeovou, Adolfa Zelinku a Rafaela Schermanna.

Předválečná kriminalistická technika dosahovala ve své době dosti solidních výsledků, i když často díky zahraničním vlivům, především z Německa. Období let 1919-1939 lze považovat za období vzniku československé kriminalistiky a mnohá díla posloužila k dalšímu rozvoji kriminalistiky, hlavně kriminalistické techniky a kriminalistické taktiky.

Přelom 19. a 20. století přinesl do výbavy bezpečnostního oddělení fotoateliér, a proto mohla být roku 1900 zavedena sbírka podobizen pachatelů a v roce 1901 daktyloskopické oddělení ke zjišťování totožnosti osob, dohromady tyto dvě složky tvořily zjišťovací oddělení neboli poznávací úřad. V roce 1919 byl tento úřad změněn na Ústřední daktyloskopickou stanicí s působností pro celé území ČSR. Zde též vzniklo v roce 1922 zvláštní četnické oddělení (v roce 1928 zřízeno jako Ústřední četnické pátrací oddělení k řízení kriminální služby na četnických pátracích stanicích). Tímto mohlo pražské policejní ředitelství zasahovat do pátrací služby četnictva. Bezpečnostní oddělení se začalo rozšiřovat, a tak byly v rámci tohoto oddělení vyčleňovány následující problematiky: odd. železniční, odd. poštovní, odd. mravnostní, odd. pro stíhání padělatelů platidel, ústředna pro potírání obchodu s omamnými prostředky.

Roku 1924 bylo zřízeno ministerstvem spravedlnosti Kriminální muzeum a Kriminální archiv u zemského soudu, jelikož se do té doby žádný institut nezabýval otázkami kriminologie a kriminalistiky. V roce 1926 vznikl z muzea a archivu Kriminologický ústav a ten byl postupně včleněn do Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Nejvýznamnější osobností v čele Kriminologického ústavu byl univerzitní profesor Augustin Miříčka.[5]

4 VÝVOJ KRIMINALISTIKY U ČETNICTVA (1918-1938)

Po vzniku samostatného Československa byl v celé zemi velký rozmach zločinnosti (není dále specifikováno, co tento rozmach způsobilo). Tento problém vyžadoval akutně začít další rozpracování taktických postupů používaných při výkonu pátrací služby. Z popudu podplukovníka Josefa Ježka, náměstka přednosta vojenské skupiny 13. oddělení ministerstva vnitra, které mělo na starosti záležitosti četnictva, se začal kapitán Oldřich Pinkas zabývat teoretickým studiem pátrací služby. Na tomto úkolu začal pracovat kapitán Pinkas ve spolupráci s bývalým okresním četnickým velitelem na Královských Vinohradech, kapitánem Josefem Povondrou. Kapitán Josef Povondra již od roku 1911 vedl daktyloskopickou sbírku zločinců. Společné úsilí těchto kapitánů mělo za výsledek první odborné pojednání o výkonu pátrací služby uveřejněné kapitánem Povondrou v roce 1922. Pojednává zde například o potřebě řádného výcviku v pátrací službě a budování vlastních prostředků, mj. zde upozorňuje i na zvětšování akčního rádia zločinců za využití nejmodernějších dopravních prostředků. Také zde zmiňuje nutnost spolupůsobení četnických stanic a potřebu zřídit ústřední místo, z kterého lze jejich činnost sledovat. Povondrova snaha o zřízení ústředního místa pro četnictvo se záhy stala pravdou. Za podpory podplukovníka Josefa Ježka bylo na jaře 1922 u Poznávacího úřadu policejního ředitelství v Praze zřízeno zvláštní četnické oddělení. Toto četnické oddělení bylo přímo podřízeno Ministerstvu vnitra a štábní kapitán výkonný Josef Povondra se stal jeho velitelem.[6]

Nakladatelství J. Guska vydalo v roce 1922 příručku „Směrnice, pokyny a vysvětlivky pro četníka, konajícího bezpečnostní službu“, kterou napsal vrchní strážmistr František Jurka. Například se z této příručky dozvídáme, že četník mohl z obavy prodlení stíhat pachatele a provádět šetření v obvodech cizích četnických stanic. Pokud stíhal pachatele z jednoho obvodu soudu do obvodu druhého soudu, oznámení bylo učiněno tomu soudu, kde byl trestný čin spáchán. I četnictvo mělo své tajné spolupracovníky, kteří četníkovi sdělili potřebnou informaci pod slibem mlčenlivosti, že nikomu nevyzradí jeho jméno, dokonce ani samotnému soudci (kdyby se toho dožadoval). Jestliže nějaký tajný spolupracovník někoho falešně nařklul nebo lživě vypovídal, bylo proti němu učiněno trestní oznámení.

Při mnoha trestných činech bylo potřeba zhotovit náčrtek místa činu, který byl následně přikládán k trestnímu oznámení. Z důvodu hromadění nové práce a povinností jiného druhu než jen plnění preventivních úkolů v rámci péče o veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost, již nebylo možné nechat vše dělat pouze četnické stanice. Proto na základě návrhu plukovníka četnictva Josefa Ježka byly vytvořeny nové výkonné útvary v rámci četnického sboru. Těmito sbory byly četnické pátrací stanice, které svou činnost zahájily 1. ledna 1928. Za účelem koordinace těchto speciálních četnických stanic a zefektivnění jejich výkonu došlo k osamostatnění zvláštního četnického oddělení od pražského policejního ředitelství a následně i k jeho rozšíření. Nově vzniklé oddělení se nazývalo Ústřední četnické pátrací oddělení. Výkon pátrací služby na jednotlivých četnických stanicích byl částečně upraven Jednacím řádem četnictva, který nahrazoval z monarchie převzatý kancelářský předpis, jenž upravoval výkon spisové agendy u četnických útvarů všech úrovní. Tento předpis měl tři díly, které byly doplněny vzory jednotlivých dokumentů za účelem jejich jednotného vedení v celém četnickém

sboru.

Z hlediska trestního práva jsou pro nás nejvýznamnější ustanovení týkající se zpráv o zatčení, udání, dotazníků o zatčených osobách, trestních listech a osobních výkazech zločinců.

Četník byl povinen po jakémkoliv dopadení pachatele sepsat zprávu o zatčení. Pokud pachatel trestného činu nebyl chycen nebo nebyl znám, musel stejným způsobem sepsat udání. To mělo dvě části. V první části musel četník napsat osobní data pachatele a v druhé části vylíčit vše o způsobeném trestném činu. Schvalování tohoto konceptu měl na starosti velitel stanice. Dotazníky o zatčených osobách sloužily k oznámení zatčení četnické stanici v místě narození pachatele, popř. k doplnění osobního výkazu zločince. Tyto dotazníky spolu s vedením trestních listů a osobních výkazů byly jedním ze zdrojů informací k vedení soustředěné evidence pátrací služby. Trestní listy a osobní výkazy byly vedeny u tzv. zločinců z povolání, osob, které se soustavně dopouštěly trestných činů.[7]

Tabulka úspěchů četnictva z let 1926-1938 (viz příloha číslo 1)[8]

5 VÝSLEDKY KRIMINALISTICKÉ VĚDY V ČESKOSLOVENSKU[9]

Podobné viz. Vývoj kriminalistiky u četnictva (1918-1938)

6 TRESTNÍ PRÁVO PRVNÍ REPUBLIKY

Základní páteř trestního práva tvořil rakouský trestní zákoník z roku 1852 v novelizovaném znění k 28. říjnu 1918. Trestní právo ČSR mělo samozřejmě chyby a nedostatky, které byly po částech s větším či menším úspěchem odstraňovány.[10]

Trestným činem rozumíme porušení trestního pravidla právního zvaného též krátce trestní normou. Každá trestní norma se skládá ze dvou částí.

První z nich je tzv. skutková podstata, jež obsahuje všechny pojmové znaky trestného činu, jeho vnější popis popisující jeho úkazy, které zločinec uskutečňuje ve světě (tzv. objektivní neboli vnější část skutkové podstaty trestného činu) a takové zjevy, které popisují vnitřní dění odehrávající se v duši pachatele (tzv. subjektivní stránka trestného činu). Například § 134 našeho trestního zákona ustanovuje, že kdo jedná proti člověku v úmyslu, aby ho usmrtil, takovým způsobem, že z toho nastane smrt jeho či jiného člověka, dopustí se zločinu vraždy. Z této definice vidíme, že skutková podstata zločinu vraždy vyžaduje jednak úmysl usmrtit (tj. subjektivní stránka tohoto zločinu), jednak takové jednání pachatele, jež má za následek usmrcení lidské bytosti (tj. vnější neboli objektivní skutková podstata zločinu vraždy).

Druhá část trestní normy je pak trestní hrozba, jež ustanovuje, jaký trest má soudce v daném zjištěném činu pachatele uložit. Například v § 136 je ustanoveno, že: „Za každou dokonanou vraždu má být potrestán smrtí nejen vrah, ale i ten, kdo ho snad k ní zjednal nebo při samém vykonávání vraždy ruku svou vztáhl anebo se spoluúčastnil na konání vraždy.“[11]

7 SLOVNÍK KRIMINALISTICKÝCH POJMŮ

„**Alibi** – pojem využívaný v rámci trestního řízení. Důkaz, že osoba v době spáchání protiprávního skutku byla na jiném místě, než kde byl čin spáchán.

Balistická stopa – stopy na vystřelených nábojnicích a střelách, které vznikají v průběhu výstřelu a podílejí se na nich funkční mechanismy zbraně, a stopy na objektech zasažených střelou a vedlejšími produkty výstřelu.

Balistika – věda o pohybu střel a raket v definovaném prostředí. Svoje začátky má ve starověku. Za zakladatele teoretické balistiky je pokládán švýcarský matematik a fyzik Leonard Euler (1707-1783). V průběhu dlouhých let a vlivem všeobecného vědeckotechnického pokroku vznikla speciální odvětví: a) balistika vnitřní – studuje dynamické a chemické jevy probíhající při výstřelu uvnitř hlavně; b) balistika přechodová – popisuje děje probíhající před ústím hlavně ovlivněné vytékajícími prachovými plyny; c) balistika vnější – zabývá se letem střely ve vzduchu či vzduchoprázdnu; d) balistika terminální – zkoumá děje při pohybu střely v prostředí, do kterého přestoupila ze vzduchu. Patří sem také balistika ranivá a biobalistika, které zkoumají otázky účinků střel na tělo člověka či zvířete.

Bomby automobilové – jeden z mnoha typů nástražných výbušných systémů, často používaný při teroristických útocích. Jedná se o využití motorového vozidla jako prostředku k “skrytí” výbušného systému a k dosažení optimálního umístění výbušného systému (doručení na místo výbuchu).

Bomby dopisní a balíčkové – bomby umístěné v poštovních zásilkách. Jde o speciální kategorii používaných výbušných nástrah.

Četnictvo – bezpečnostní složka na území státu. V habsburské monarchii bylo četnictvo zřízeno podle francouzského vzoru roku 1849. Bylo vojensky organizovaným strážným sborem a tvořilo součást armády. Od roku 1876, respektive od roku 1895 pak podléhalo Ministerstvu zeměbrany. V Československu byly poměry četnictva upraveny zákonem č. 218/1920 Sb. a zákonem č. 299/1920 Sb. Podle těchto norem bylo četnictvo organizovaným sborem strážným, podléhajícím vojenským trestním zákonům a soudům a řídicím se vojenskými služebními řády. Podléhalo ministerstvu vnitra, jemuž byl k udržení vojenské kázně přidělen generální velitel četnictva. Hlavním úkolem četnictva bylo, aby podle platných zákonů a nařízení příslušných státních úřadů udržovalo na celém území Československé republiky veřejný pořádek a bezpečnost. Mělo působit podle potřeby i v záležitostech místní policie a spolupůsobit k odvrácení vnějšího nebezpečí státu. V době válečného stavu mělo mít funkci plního četnictva pod přímým velením vojska.[12]

Četnická pátrací stanice – byly zřízeny ke dni 1. ledna 1928, zpočátku u vybraných okresních četnických velitelství. Původně existovalo 40 pátracích stanic, v roce 1935 jich bylo již 42.

K úkolům pátracích stanic náleželo zejména:

- spolupůsobit při vyšetřování trestných činů vést soustředěnou evidenci trestných činů a evidenci Cikánů

- provádět z prevenčních důvodů objížďky motorovým kolem
- výjimečně vypomáhat při neodkladných a naléhavých výkonech bezpečnostní služby v obvodu místní policie.

Daktyloskopická stopa – otisk nebo vtisk prstů, dlaní a chodidel s vyznačenými papilárními liniemi, které nesou informaci o povrchové struktuře částí lidského těla a mají příčinný, místní, časový a jiný vztah k objasňované události. Daktyloskopickou stopu lze fixovat a ukládat do daktyloskopických sbírek pro případnou identifikaci osob. Jsou plošné nebo plastické (objemové); plošné se dělí na „odvrstvené“ a navrstvené, které můžeme dále dělit na viditelné a latentní (pouhým okem neviditelné). Latentní daktyloskopické stopy se dělí na stopy vzniklé potem (nejčastější) nebo jinou látkou, např. chemikálií.

Daktyloskopie – nauka o obrázcích papilárních linií na vnitřní straně článků prstů, na dlaních, na prstech u nohou a na chodidlech. Kriminalistický význam spočívá v tom, že umožňuje identifikovat konkrétní osobu, která stopy (daktyloskopické) vytvořila. Jedná se o v pořadí druhou nejrozšířenější metodu identifikace osob na světě.

Deviace sexuální – sexuální úchytky a odchylky. Jsou specifickým u lidí, u zvířat sexuální úchytky nenalezneme. Úchytky jsou desítky (např. aidoiomanie, posedlost po sexu; nymfomanie, zvýšená sexuální aktivita žen; urofagie – sexuální touha po pití moči). Jejich projevy mají širokou škálu aktivit od neškodného a jen společensky obtížného chování, až k těm, které mohou vést k nejnebezpečnějším trestným činům proti lidské důstojnosti, zdraví nebo životu oběti. Společensky nebezpečné sexuální deviace a sexuálně delikventní chování spolu nemusí vůbec souviset. Sexuální chování může být považováno za normální, pokud se odehraje mezi věkově zralými, nepřibuznými a souhlasícími lidmi a současně nevede k psychickému či fyzickému poškození žádného z partnerů. U sexuálních deviací je vždy jedna z těchto podmínek porušena.

Doba smrti – ve většině kultur panovala víra, že člověk má hodinu smrti dopředu přesně stanovenou. Magickými praktikami pak bylo možné okamžik smrti zjistit. Užívala se k tomu nepřeborná škála technik. Z kriminalistického hlediska je důležité zjistit dobu (čas) smrti zejména z důvodů metodiky vyšetřování trestných činů vražd.

Dopravní nehoda – událost v provozu na pozemních komunikacích (např. havárie či srážka), která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu.

Dynamit – průmyslová trhavina, vynalezena v roce 1867 Alfredem Bernhardem Nobelem. Je rozšířena po celém světě a často používána k průmyslovému použití, ale i jako nástroj terorismu.

Krádež – jeden z trestných činů. Skutková podstata spočívá obecně v neoprávněném přisvojení si cizí věci. Zákonodárství všech zemí ji hodnotí jako trestný čin, ale

v řadě z nich jsou vyčleněny jako zvláštní trestné činy různé speciální případy osvojení si cizích věcí či hodnot, např. zpronevěra či podvod.

- **Krádež vloupáním** – Krádeže patří mezi velmi rozšířené trestné činy. Typickými druhy krádeží jsou krádeže prosté a krádeže vloupáním. Bereme-li v úvahu historický vývoj, patří krádeže bezesporu k nejstarším druhům kriminality, jejich počátek je zřejmě spojen se vznikem soukromého vlastnictví.

Kriminalistická stopa – jakákoliv změna v materiálním prostředí nebo ve vědomí člověka, která příčinně či alespoň místně a časově souvisí s vyšetřovanou událostí, obsahuje kriminalisticky relevantní informaci nebo trestněprávně relevantní informaci, je zjistitelná, zajištělná a využitelná pomocí přístupných kriminalistických, přírodovědných a technických metod, prostředků a postupů. Dělí se podle různých kritérií, nejvhodnější je rozlišovat kriminalistické stopy materiální a paměťové; materiální se dělí na stopy odrážející: a) vnější strukturu působícího objektu (daktyloskopické, trasologické, mechanoskopické); b) vnitřní strukturu působícího objektu (biologické, chemické); c) funkční a dynamické vlastnosti působícího objektu (stopy chůze, písma, hlasu); d) více prvků, tedy stopy kombinované.

Loupež – loupež je považována za jeden ze společensky nejzávažnějších trestných činů. Představuje nejen útok na cizí majetek, ale i na tělesnou integritu oběti. Pohrůžka bezprostředního násilí při loupeži může přerůst bez závažnějších příčin v brachiální násilí. Přímé útoky na život a zdraví oběti bez ohledu na výši způsobené škody. V kriminalistické praktické činnosti nejsou výjimečné případy, kdy pachatel (pachatelé) loupeže brutálním útokem usmrtí napadenou oběť a zmocní se pouze malé částky peněz, např. 1000 Kč i méně.

Místo činu – místo, kde byl čin spáchán (místo činu v užším slova smyslu), ale i okolí, kde se nacházejí stopy pachatele nebo osob na činu zúčastněných (místo činu v širším slova smyslu).

Motiv – jeden z důležitých komponentů typové kriminalistické charakteristiky. U některých druhů trestných činů je motivace poměrně jednoznačná a málo diferencovaná, jinak je tomu u těch trestných činů, kde jsou motivy značně variabilní. Motiv hraje zásadní roli např. u vražd. Stanovení motivu je často vodítkem pro vytyčení vyšetřovacích verzí.

Obviněný – nejobecnější označení osoby, proti které se vede trestní stíhání; je stranou trestního řízení. Obviněný je procesněprávním pojmem[13], který je třeba odlišovat od pachatele trestního činu, což je pojem hmotněprávní. Podle současné právní úpravy trestního řádu se obviněným stane osoba podezřelá ze spáchání trestného činu doručením usnesení o zahájení trestního stíhání, které vydává policejní orgán nebo ve výjimečných případech státní zástupce. Proti usnesení o zahájení trestního stíhání je přípustná stížnost, která nemá odkladný účinek. Po nařízení hlavního líčení se obviněný označuje jako obžalovaný.

Obžalovaný – pojem, který spadá do trestně-procesního vztahu[14]. Osoba, o jejímž trestném činu probíhá trestní řízení před soudem: nejprve hlavní líčení u soudu I. stupně, později případně řízení

o odvolání, dovolání nebo návrhu na obnovu řízení. Obžalovaného je třeba odlišovat od pachatele trestného činu, což je pojem hmotněprávní v rámci trestního práva.

Pachatel – je v trestním právu pojmem hmotněprávním[15]. Trestný čin je objektivně spáchán určitým pachatelem bez ohledu na to, zda tato osoba někdy bude zjištěna orgány činnými v trestním řízení a zda bude ze spáchání daného trestného činu obviněna, bude proti ní vedeno trestní stíhání a bude odsouzena. Pachatelem trestného činu je ten, kdo trestný čin spáchal sám. Nauka hovoří o pachateli, který bezprostředně spáchal trestný čin. Byl-li trestný čin spáchán společným jednáním dvou a více osob, je každá z nich odpovědná, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé). Za pachatele se považuje obvykle též ten, kdo se o spáchání trestného činu pokusil nebo se na spáchání připravoval (je-li příprava trestná).

Pes služební – pes, který vykonává úkoly, pomocí kterých asistuje člověku při vykonávání nějaké odborné činnosti. Používají se např. pro hledání drog, výbušnin, zadržení pachatelů či při pátrání po osobách obviněných či podezřelých. Speciální postavení má služební pes při odorologické metodě pachových konzerv.

Podezřelý – osoba, jež má v rámci trestního řízení procesní postavení. Jedná se o osobu, proti které dosud nebylo zahájeno trestní stíhání, a též osobu v rámci zkráceného přípravného řízení.

Sériová vražda – označení pro více za sebou jdoucích vražd, jejichž místo i čas se různí, je mezi nimi určitá časová prodleva a vrah s nimi nepřestane sám od sebe. Někdy je zaměňováno s pojmem vícenásobná vražda, který označuje zabití více lidí v rámci jednoho trestního činu.

Svědék – fyzická osoba rozdílná od obviněného, která byla vyzvána (předvolána) orgánem činným v trestním řízení, aby jako osoba vypovídala o skutečnostech důležitých pro trestní řízení, které sama vnímala (poznala) svými smysly. Svědek vypovídá o informacích uložených v paměti (jedná se o znovu-vyjevení paměťových stop).

Terorismus – forma organizovaného násilí obvykle zaměřeného proti nezúčastněným osobám za účelem dosažení politických, kriminálních nebo jiných cílů.

Tortura – v širším slova smyslu mučení, v užším slova smyslu podrobení vyslychaného právu útrpnému – tj. mučení v rámci právně vymezeného schématu během vyšetřování a výslechu. Tortura byla ve středověku a raném novověku běžnou součástí vyšetřování u světských a posléze i církevních a inkvizičních soudů; představitelé této moci ji považovali za legitimní způsob, jak dosáhnout přiznání obviněného.

Trestný čin – protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. Jedná se o čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoníku.

Vloupání – jeden ze způsobů spáchání loupeže.

Vražda – zločin spáchaný osobou (člověkem) na jiné lidské bytosti, jenž způsobí smrt bez právního ospravedlnění (resp. v širším pojetí bez morálního ospravedlnění) a je vykonán

s úmyslem zabít. Ve většině zemí se jedná o nejzávažnější zločin, který bývá trestán nejvyššími dostupnými tresty.

Znásilnění – trestný čin spočívající ve vynucení si pohlavního styku či jiné podobné sexuální aktivity proti vůli participující osoby. Podle českého trestního zákona se znásilnění dopustí ten, kdo násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí donutí jiného k souloži nebo k jinému obdobnému pohlavnímu styku nebo kdo k takovému činu zneužije bezbrannosti jiného.“[16]

8 POLICIE X ČETNICTVO

Tam, kde na své úkoly obce nestačily v oblasti policejní, vyžadovaly prostřednictvím okresního úřadu pomoc četnictva. Vláda mohla ustanovit, aby státní policejní úřad vykonával ve svém správním obvodu působnost v oboru policie, která náležela obcím a okresním úřadům.[17]

9 ČETNICKÉ POŽITKY[18]

„Požitky byly děleny na pravidelné a zvláštní, podle náročnosti výkonu četnické služby.

Pravidelné požitky tvořily stabilní odměnu za četnickou službu. Jednalo se o služné (gáži), místní přídavek, četnický přídavek, ubytování a jeho zařízení, oděv, výstroj a výzbroj a „limitní kuřlavý tabák“.

Služné se dělilo na 4 typy: služné důstojníků, služné vrchních strážmistrů – velitelů stanic, služné vrchních strážmistrů a služné strážmistrů včetně četníků na zkoušku. Každý z těchto typů měl svou zvláštní platovou stupnici s 13 platovými stupni.

Místní přídavek příslušel četnickým gážistům bez hodnostní třídy, jenž se dále dělil do 4 tříd. V Praze a předměstích ve výměře 50% služného, v I. třídě 90%, v II. třídě 80% a ve III. třídě 70% z částek vyplývajících pro Prahu. Umístění v dané třídě záviselo na počtu obyvatel a stupni drahoty. Při odvelení k polnímu četnictvu[19] náležel četníkovi místní přídavek podle kmenové stanice, ze které byl četník odveden.

Četnický přídavek náležel všem příslušníkům četnictva za jejich namáhavou a zodpovědnou četnickou službu. Byl stanoven v 8 stupních – od 300 Kč do 2 100 Kč ročně podle započitatelné četnické služební doby, včetně služební doby náhradního, výpomocného a asistenčního četníka, příp. válečných pololetí, vyplývajících z četnické služby. Přídavek byl plně započitatelný do pense.

Ubytování a zařízení bylo předepsané pro každého muže, resp. každou stanicí. Četničtí gážisté bez hodnostní třídy, kteří byli svobodní nebo bezdětní vdovci, byli kasernováni a obdrželi byt, lůžko s prádlem a jiné předepsané zařízení, dále svítivo a otop od četnické správy, resp. od četnického ubytovacího fondu[20]. Jako částečnou náhradu byli četníci povinni zaplatit k dobru četnického eráru ročně tzv. bytné ve výši 50 Kč.

Ošacení a výstroj obdrželi všichni četniční gážisté bez hodnostní třídy (vč. četníků na zkoušku[21]) od četnické správy. Každý nově příchozí četník obdržel předepsaný oděv a výstroj na účet četnického eráru (oděvní fond) bez ohledu na jeho cenu.

Zvláštní požitky vyplývaly z povahy četnické služby, jistých služebních výkonů či osobních poměrů četnických příslušníků a byly mezi ně zahrnuty: jednotný drahotní přídavek, drahotní přídavek na děti, kancelářský paušál, cestovní výlohy, svědečné, stravné, léčebné, otopné, odměny za záslužné činy, diety odloučených od rodiny, zaopatřovací (pensijní) požitky, pohřebné a úmrtné.

Jednotný drahotní přídavek byl tvořen ze souhrnu dřívějších drahotních přídaveků, mimořádných a nouzových výpomocí, sníženého o částku, o kterou bylo zvýšeno služné dnem 1. 1. 1923 (75%), a o přídávky na děti.

Přídavek na děti náležel vrchním strážmistrům – velitelům – a jim na roveň postaveným ve výměře 100 Kč, ostatním četnickým gážistům bez hodnostní třídy ve výměře 75 Kč měsíčně na každé nezaopatřené dítě, které nepřekročilo hranici 18 let věku. Nejvýše však na 6 dětí. Ovdovělým a za ovdovělé považovaným náležel přídavek na děti počínaje teprve druhým dítětem, stejně jako svobodným s nemanželskými dětmi, pokud byly nemanželským otcem podporovány.

Kancelářský paušál náležel každé četnické stanici (včetně provizorní) měsíčně předem. Byl vyměřován na základě pětiletého průměru tzv. jednotek. Jednotku tvořilo každé číslo jednacího, pátracího nebo důvěrného protokolu a každý číslovaný zápis ve staniční knize služeb. Za každých prvních 1 000 jednotek připadalo 30 Kč a za každých následujících započatých 1 000 jednotek 6 Kč.“[22]

10 ČETNICKÁ STANICE PARDUBICE

Umístění velitelství

Zprvu se četnická pátrací stanice v Pardubicích nacházela poblíž průchodu z ulice 17. listopadu (dříve Masarykova ulice) do ulice Štefánikovy.

Následně se tato četnická pátrací stanice přestěhovala do budovy dnešní Střední školy potravinářské do 1. patra (dříve Městské průmyslové muzeum), které se nachází na náměstí Republiky (dříve Smetanovo náměstí).

Poté se četnická pátrací stanice přesunula na Pernštýnské náměstí do druhého patra některé z budov vedle průchodu, který není blíže specifikován.

Dále se tato četnická pátrací stanice přemístila na nedalekou radnici (též na Pernštýnském náměstí) do 2. patra.

Poslední zmínka o umístění četnické pátrací stanice říká, že se nacházela v Klášterní ulici 54, rovněž ve 2. patře.

Bohužel z této archiválie se nebylo možné dozvědět, jak dlouho se na daném místě četnická pátrací stanice nacházela. Pouze z přílohy obr. č. 2 (mapa z roku 1938[23]) je známo, že se stanice nacházela roku 1938 na Smetanově náměstí v Městském průmyslovém muzeu.[24]

10.1 Kalendář Československého četnictva pro rok 1920

Velitelství oddělení: č. 12: Chrudim – velitel: nadp. Jan Vája Stav 148 mužů.

Chrudim, krajský a okresní soud (okr. Inspektor Josef Ptáček), Chrast, Hrochův Týnec, Heřmanův Městec, Vápenný Podol, Slatiňany, Nasavrky okr. Soud, Seč, Žumberk, Trhová Kamenice, Kostelec Vrb. Hlinsko okresní soud, Svratka, Chlum u Hlinska.

Pardubice okresní soud (okr. vel. četn. vrchní strážmistr I. třídy Josef Stránský III.), Sezemice, Opatovice n. L., Bohdaneč u Pardubic, Dražkovice, Pardubice, tov. olejů, Rosice n. /L., Přelouč okr. soud, Kladruby n./L., Choltice, Bělá u Přelouče, Holice v Čechách okr. soud, Dašice, Býstř, Dolní Roveň, Albrechtice n. O., Moravany, Chotěboř okr. soud (okr. inspektor František Průša), Bestvina, Krucemburk, Maleč, Nová Ves, Nový Studenec, Přibyslava okr. soud, Polnička, Borová u Přibyslavi, Velká Losenice.

Oddělení č. 12:

Strážmistři: Češka Jaroslav, Hanč Emil, Hladík Josef, Krejčí František, Hybler Petr, Janeček František, Kadečka Václav, Kejř Jan, Kopecký Tomáš, Kubíče Stanislav, Kupčec Bohuslav, Leznar František, Mohl Václav, Petrovický Hynek, Pikhart Karel, Polívka Václav, Řiha František, Šabatka Tomáš, Vaníček František, Vach Jan

Četníci: Bína František, Došek František, Friedrich Eduard, Hanuš František, Kodýtek František, Neuber Josef

Četníci na zkoušku: Bělonohý Bohumil, Brhlík Jan, Brož Jaroslav, Bruk Jan, Bureš Stanislav, Christ Jindřich, Čepelka František, Červíček Kašpar, Divišek Josef, Fejfar Josef, Fuchs Jan, Havlín František, Holub Václav, Houžvička Rudolf, Kaněra Jiří, Klaban Josef, Kolář Jan, Košťál Karel, Kotlaba Josef, Kříž František, Lukášek Jaroslav, Malásek František, Marek Josef, Maryška František, Moravec Matěj, Muthsam Jan, Němec Antonín, Podhájský Al., Průša František, Procházka František, Ryšlínek Bedřich, Rus Al., Růžička Ondřej, Špelda Jan, Sojka Karel, Stránský František, Šulc Karel, Šusta František, Sus Al., Tománek Viktor, Tvrzík Jan, Veselý Rudolf, Větrovský Karel, Vykoukal Josef, Zahradník Antonín, Zahradník František, Zeman Antonín, Zeman Bohumil, Zelený Konrád

Náhradní četníci: Dohnal Václav, Hajzl František, Krajovan Jan, Mach František, Matějčík Antonín, Pícha František, Slavík Otto, Štěcha Karel [25]

Tabulka č. 1, 2, 3: Jména všech četníků z let 1919-1939.

**Tab. č. 1: Jméno
nejblíže představeného
velitele**

Hodnost	Příjmení	Jméno	Ve službě od	Ve službě do	Poznámka, kam odešel?
Kapitán	Vaja	Jan	1919	31.5.1925	Přemístěn k vel. čet. odd. v Kladně
Štábní kapitán	Kmínek	Eduard	1.6.1925	30.8.1930	V důsledku změny v oddělení
Štábní kapitán	Holý	Václav	1.9.1930	-	-
Major	?Jindru?	Jaroslav	-	-	-
Štábní kapitán	?Badda?	-	-	-	Odešel do výslužby
Poručík	Čurda	-	5.10.1944	-	Přemístěn k zem. vel. Praha
Major	Richter	Jaroslav	-	-	-
Kapitán	Špitalský	-	-	-	-

**Tab. č. 2: Seznam
velitelů stanice**

Hodnost	Příjmení	Jméno	Ve službě od	Ve službě do	Poznámka, kam odešel?
Vrchní strážmistr	Pokorný	Karel	21.5.1919	30.9.1921	-
Vrchní strážmistr	Šafka	František	1.10.1921	11.9.1930	-
Vrchní strážmistr	Hladík	Josef	12.9.1930	19.11.1934	-
Vrchní strážmistr	Franz	Jan	19.11.1934	15.10.1938	Do Německa (Chomutov)
Vrchní strážmistr	Trnka	Josef	15.11.1938	30.6.1943	8. 5. 1945 zastřelen ?zatonáky?
Vrchní strážmistr	?Ríša?	Arnošt	1.7.1943	4.8.1944	-
Vrchní strážmistr	Zvára	Bohumil	5.8.1944	20.6.1945	-
Vrchní strážmistr	?Ríša?	Arnošt	21.6.1945	15.1.1946	-
Vrchní strážmistr	Šusta	František	16.1.1946	10.8.1946	přemístěn k okr. vel. Chotěboř
Poručík	Ulman	Václav	15.8.1946	-	-
Poručík	Hrdý	Antonín	15.12.1947	-	-
Vrchní strážmistr	Antoš	Václav	1.6.1948	-	-

**Tab. č. 3: Seznam
podřízeného mužstva**

Hodnost	Příjmení	Jméno	Odkud přišel, ve službě od	Ve službě do, kam odešel	Poznámka
Vrchní strážmistr	Gärber	František	reaktivován, 22. 10. 1915	1. 5. 1927, pensionován	Zást. velitele stanice
Místostrážmistr	?Sezar?	František	z Váp Podola, 13. 4. 1915	14. 4. 1920, do Chrasti	-
Závodčí	Kopecký	Tomáš	z Příbyslavi, 2. 1. 1915	22. 12. 1919 k účet. skup. č 6	-
Četník na zkoušku	Tojmar	Alois	od dopl. velitelství, 31. 7. 1918	listopad 1918, k zem. čet. vel. pro Slovensko	-
Četník na zkoušku, t. č. Strážmistr	Růžička	Ondřej	od dopl. velitelství, 9. 7. 1919	2. 7. 1937, do Dražkovic	-
Četník na zkoušku	Moravec	Petr	od dopl. velitelství, 11. 2. 1919	15. 5. 1919, do četn. školy	-
Četník na zkoušku	Oliva	Václav	od dopl. velitelství, 15. 5. 1919	23. 7. 1919, do četn. školy	-
Strážmistr	Šulc	Karel	od dopl. velitelství, 24. 7. 1919	15. 4. 1921, do Sezemic	-
Strážmistr	Zeman	Antonín	z Heřm. Městce, 6. 4. 1920	8. 7. 1939, do Bílé Třemešné	-
Strážmistr	Klaban	Josef	od rem. čet. vel., 12. 1. 1920	15. 10. 1920, do Petrolky	Bývalý Bos. Herceg. četník
Strážmistr	Kyryan	František	od dopl. velitelství, 21. 2. 1920	25. 6. 1933, přemístěn na pátr. st. Hradec Králové	25. 6. 1933 přemístěn na pátr. st. Hradec Králové
Strážmistr	Fířt	Josef	od dopl. velitelství, 13. 10. 1920	3. 3. 1930, do Chlumce u Hlinska	-
Výpomocný četník	?Jamotl?	František	od dopl. oddělení, 18. 11. 1920	15. 4. 1921, do Býště	-
Strážmistr	Divršek	Josef	z Býště, 16. 4. 1921	1. 7. 1927, do Borové u Příbyslavi	-
Strážmistr	Vild	Petr	od dopl. velitelství, 5. 4. 1921	8. 7. 1939, do Dvora Králové n. L.	-
Strážmistr	Lukášek	Jaroslav	ze Sezemic, 15. 4. 1921	11. 2. 1929, do Zahrádky u Ledče	-
Strážmistr	Král	Josef	od rem. čet. vel., 7. 2. 1922	1. 3. 1923, do Trutnova	bývalý rakouský četník, reaktivován
Strážmistr	Štojdl	Karel	z Bohdanče, 22. 11. 1922	13. 8. 1924, do Chvalče	-
Strážmistr	Kočička	Josef	z Bohdanče, 22. 11. 1922	8. 1. 1930, do Černého Dolu	-

Strážmistr	Havlas	Josef	z Albrechtic n. Orli., 15. 1. 1924	8. 4. 1929, do Panenského Týnce	-
Strážmistr	Smeták	-	z Dolní Rovně, 13. 5. 1925	6. 1. 1926, do Dražkovic	-
Strážmistr	Krejča	Josef	z Dol. Jiřetína, 7. 5. 1926	5. 9. 1935, do Kunštátu	-
Strážmistr	Kotáb	Václav	ze Sezemic, 26. 8. 1926	15. 10. 1933, do Kam. Žehrovic	-
Strážmistr	Hošek	Josef	ze Sezemic, 1. 9. 1929	30. 7. 1937, do Rohvládovy Bělá	-
Strážmistr	Šusta	František	z Hroubovic, 5. 2. 1929	22. 11. 1942, do pense jako legionář	od 16. 1. 1946 velitel čet. st. Pardubice
Praporčík	Můr	František	z Brandýsa n. Orli., 14. 3. 1930	5. 11. 1931, do Marchova /čj. 10550/ žp./	Zást. velitele stanice
Strážmistr	Benešovský	Alois	od dopl. vel., 7. 5. 1930	31. 7. 1945, na stanici Kyjov, okr. Rumburk	-
Strážmistr	Pavlík	František	z Poličky, 7. 6. 1930	4. 10. 1933, do Choustníkova Hradiště	-
Praporčík	?Morchotý?	František	ze Štřešovic, 15. 11. 1931	4. 1. 1934, do Králova Městce	Zást. velitele stanice
Štábní strážmistr	Dvořáček	František	z Ervěnic, 24. 12. 1932	14. 2. 1938, k pohot. ?vohol.? Hradec Králové	-
Strážmistr	Císař	František	z Dolního Zemplína, 15. 1. 1933	25. 2. 1934, na pátrací stanici v Písku	-
Štábní strážmistr	Weber	Emanuel Hugo	ze Sušic, 25. 1. 1933	1. 5. 1945, převeden ke krim. úřadu zde	-
Strážmistr	Tuž	Jaroslav	z Předměřic n. L., 15. 10. 1933	-	-
Štábní strážmistr	Arlt	Jaroslav	ze Žatce, 20. 10. 1933	-	-
Štábní strážmistr	Lacina	Karel	z ?Pohroměře?, 10. 1. 1934	7. 7. 1937, do Svítkova	Zást. velitele stanice
Štábní strážmistr	?Řašek?	-	z Doubravice, 17. 3. 1936	-	-
Štábní strážmistr	Zikran	Antonín	ze Staré Boleslavi, 31. 3. 1936	1. 8. 1941, do pense jako legionář	-
Štábní strážmistr	Beránek	Tomáš	ze Žiželice, 31. 5. 1937	-	-
Strážmistr	Čížek	Jan	z Rohovládovy Bělé, 3. 7. 1937	10. 11. 1945, přemístěn na stanici Vraclav	-
Strážmistr	Peterka	Václav	z Dražkovic, 3. 7. 1937	-	-

Praporčík	Brabec	Kamil	z Městce Králové, 7. 7. 1937	19. 12. 1942, do Moravan	Zást. velitele stanice
Štábní strážmistr	Farský	Josef	?svoz ze Slovenska?, 27. 5. 1939	1. 9. 1941, do pense jako legionář	-
Strážmistr	Příborský	Bohumil	?svoz ze Slovenska?, 17. 5. 1939	10. 5. 1943, do Hlinska	-
Štábní strážmistr	Fuhájek	Josef	z Vysokého Mýta, 30. 4. 1939	-	kancl. prac. u Očo.
Strážmistr	Teplý II.	Josef	od čet. pátr. odd. Hradec Králové, 27. 8. 1939	-	-
Strážmistr	Kopecký II.	František	od čet. pátr. odd. Hradec Králové, 27. 8. 1939	10. 5. 1943 do Hlinska	-
Strážmistr	?Keynovský?	Antonín	od čet. pátr. odd. Hradec Králové, 27. 8. 1939	10. 5. 1943 do Holic	-
Strážmistr	?Vlecvák?	?Kamil?	od čet. pátr. odd. Rychnov n. Kněž., 30. 9. 1939	-	-
Strážmistr	?Měřický?	?František?	od čet. pátr. odd. Rychnov n. Kněž., 30. 9. 1939	1941 k pátr. odd. Hradec Králové	-
Strážmistr	Vidruna	Karel	od čet. pátr. odd. Bělá pod Bezd., 30. 9. 1939	-	-
Strážmistr	Fřauzota	Antonín	ze stanice Roztoky u Pr., 3. 10. 1939	-	-
Vrchní strážmistr	Kinel	Oldřich	ze zem. čet. vel. Praha, 20. 4. 1939	30. 9. 1939, na stanici Klecany u Prahy	Zást. velitele stanice
Štábní strážmistr	Holoubek	František	?svoz ze Slovenska?, 17. 5. 1939	15. 6. 1939, na st. Semily	-
Štábní strážmistr	Průša	Josef	?svoz ze Slovenska?, 17. 5. 1939	18. 10. 1939, přeložen do trvalé výslužby	-
Štábní strážmistr	Horníček	Bedřich	?svoz ze Slovenska?, 27. 5. 1939	5. 8. 1939, na st. Přelouč	-
Praporčík	Veveřík	František	?svoz ze Slovenska?, 27. 5. 1939	5. 8. 1939, na st. Bohdaneč	-
Praporčík	Falfický	Václav	?svoz ze Slovenska?, 27. 5. 1939	5. 8. 1939, na st. Opatovice n. L.	-
Strážmistr	?Mrňuz?	Jaroslav	?svoz ze Slovenska?, 27. 5. 1939	1. 7. 1939 k pátr. odd. Hradec Králové	-

Vysvětlivky: ?svoz z Podk. Rusi? - slova ohraničená otazníky označují slova a slovní spojení, která byla kvůli nečitelnému rukopisu nečitelná

Údaje převzaty z pramene: Státní okresní archiv v Pardubicích. Památník 1918-1945. číslo publikace 778. Četnická stanice Pardubice VS – ZNB – Pardubice I. 1918-1

11 PŘÍPADY PARDUBICKÉ ČETNICKÉ PÁTRACÍ STANICE

11.1 Neoprávněný poplatek za vyšetření (1936)

Paní Bohuslava Nepivodová se nechala po porodu na 14 dní přesunout z III. třídy na II. třídu kvality pokoje a byl jí za to naučtován neoprávněný poplatek 500 Kč. Proto podala proti svému ošetřujícímu lékaři doc. MUDr. C. Galovi stížnost. Docent MUDr. Gála se tedy rozhodl, že jí zaplatí 948,90 Kč (500 Kč + soudní výlohy), s tím že bude tento případ jednou pro vždy uzavřen. Soud ho nakonec uznal nevinným, jelikož se paní Nepivodová nechala přenést na II. třídu, a tudíž si musí zaplatit služby ošetřujícího lékaře.[26]

11.2 Křivá výpověď (1930)

V poslední květnový den se ve Filipově, malé vesničce u Hlinska, střetly dva sousedské názory. Vše vyvrcholilo hanlivým označením Marie Šinkorové. To však zaslechl její manžel František Šinkora. Rozhodli se, že to manželům Adámkovým nedarují a podají trestní oznámení za urážku na cti.

Nebyli si však jistí, zda u soudu postačí svědectví manžela Františka, tak se rozhodli přemluvit matku poškozené Františku Osmíkovou, aby dosvědčila pomluvu ze strany manželů Adámkových. Ta, přestože u incidentu nebyla, svolila a před soudem křivě vypovídala na podporu své dcery. Soud později křivou výpověď odhalil a odsoudil manžele Šinkorovy na dva roky těžkého žaláře a Františku Osmíkovou na rok těžkého žaláře.[27]

11.3 Nedovolené hraní hazardních her

Četnická stanice dostávala dopisy, ve kterých svaz žen upozorňoval na hraní hazardních her v hotelích Veselka a Grand v Pardubicích. Obviněno bylo celkem 17 osob, které tímto činem škodily rodinám z finanční stránky, od kterých přicházely stále další a další dopisy. Zároveň těmito dopisy svaz žen vydíral četníky, že přestanou dopisy posílat, když jim bude placeno 500 Kč měsíčně. Namátkové kontroly četníků v těchto hotelích však nic neodhalily a četnictvo upozornilo svaz žen, jestli budou pokračovat v posílání dopisů, tak budou čelit obvinění z vydírání. Zároveň je zjevné, že hlavní záminkou posílání dopisů bylo vydírání četnické stanice, jelikož se v poslední době po namátkových kontrolách těchto hotelů velmi zamezilo hraní hazardních her, a navíc tyto hry hráli hlavně zámožní lidé z okolí Pardubic, tudíž jejich rodiny tímto nemohly být finančně poškozovány.[28]

11.4 Krádež na Peróně (1930)

Hlavní postavou tohoto případu je 28letý krakovský zámečník Bronislav Soldán, který byl již vícekrát trestán. Naposledy byl propuštěn z věznice v Moravské Ostravě 17. prosince 1929 a od té doby se potuloval po okolí. Necelý měsíc na to se rozhodl, že navštíví svého strýčka v Prostějově. Vydal se tedy za ním, ale ve vlaku usnul a probudil se až v Pardubicích, kde vystoupil. Zde využil příležitosti, která se mu naskytla. V tuto dobu potkal na peróně paní Martu Neumannovou. Ta cestovala ze Staré Paky do Olomouce a v Pardubicích jen přisedala. S sebou

si vezla tašku s kabelkou, ve které měla pudřenku, hřeben a vzácné šperky. To, že kabelku nemá, si všimla až v odjíždějícím vlaku. Bronislav Soldán noc přečkal v čekárně pardubického nádraží a vydal se hned prvním vlakem do Prahy. Tam ho zatkla policie, ještě než stihl vystoupit, a dala ho do vazby na Pankrác.[29]

11.5 Lupič z povolání (1930)

Bohuslav Fejfar, již dvakrát trestně stíhaný pro krádež, byl dne 18. září 1930 odsouzen za krádeže z tabáčních budek v Přistoupimi a v Kolíně, z obchodu a trafiky v Úvalech a z uzamčeného altánu v Pardubicích v celkové hodnotě 4 995 Kč a 80 haléřů. Dále se dopustil přestupku tuláctví a žebroty. Za své spáchané činy dostal od Krajského soudu v Chrudimi jeden rok těžkého žaláře zostřeného měsíčním postem.[30]

11.6 Nenapravitelný lupič (1930)

V minulosti již dvakrát trestán za krádeže, Rudolf Horák, byl za své protiprávní chování odsouzen 11. prosince 1930 za krádež z kiosku, krádež z velitelství železničního pluku, krádeže ze dvou obchodů, krádež ze zahrady, krádež jízdního kola. Vše v celkové hodnotě 21 377 Kč a 35 haléřů. Dále byl také odsouzen za násilné omezování svobody Bedřicha Formánka a Antonína Vokáčka. Jeho rozsudek zněl: 18 měsíců těžkého žaláře se čtvrtletním postem.[31]

11.7 Krádež lupičského náradí (1930)

Četnická stanice v Pardubicích zrovna řešila případ ukradeného lupičského náradí, a proto přišli četníci k Františku Jelínkovi, jenž byl v tomto případě jeden z hlavních podezřelých, provést domovní prohlídku. Při této prohlídce objevili podezřele plnou aktovku, která obsahovala hledané ukradené lupičské náradí. František Jelínek se snažil obhájit argumentem, že aktovku zrovna našel na poli za domem. To mu už ale bylo marné, byl za trestný čin krádeže zatčen a následně po soudním řízení odsouzen na 6 týdnů těžkého žaláře se dvěma posty.[32]

11.8 Krádež hodinek a střet s německými policejními strážníky (1939)

29. května 1939 se konala taneční zábava v orlovně v Přelouči. Když se již zábava chýlila ke konci, přišel k místnímu strážníkovi Františku Novákovi, který zde kontroloval vstupenky, pan Josef Míča, aby mu oznámil, že mu byly odcizeny hodinky. Když se ale strážník Novák zeptal, vedle koho seděl, protože jinak nemohl zakročit, nemohl si pan Míča vzpomenout. Způsobeno to bylo nejspíše tím, že už když přišel na zábavu, byl opilý, jak víme z výpovědi hospodského. Jelikož to hned nezačal strážník řešit, obrátil se na německé policejní strážníky, kteří se na této zábavě také vyskytovali. Ti ho ale vynesli ven. Strážník Novák na to rychle zareagoval a běžel mu naproti, jenže němečtí policejní strážníci ho srazili na zem.

Strážník nechal zavolat četnictvo, aby zasáhli. Při jejich příjezdu však němečtí strážníci již přestali s nepříjemnostmi. Udání pana Míči bylo označeno za nedůvěryhodné, a proto měl své udání nahlásit v příštích dnech. Ten se ale již znovu neozval, a tak byl tento případ uzavřen.

Poté, co byl vrchní strážmistr informován o incidentu strážníka s německými policejními strážníky, nehodlal proti nim nijak zakročit.[33]

11.9 Smrt oberlandrata (1939)

Vše se stalo oberlandratovi Dr. von Schillingovi při jeho vyjížděce v Kladrubech nad Labem spolu s nadporučíkem říšskoněmecké policie panem Wagnerem a podkoním ze státního hřebčína Emilem Helingerem. Když byli v lese, chtěl oberlandrat odbočit, ale jelikož byla cesta rozblácená, tak jeho klisna uklouzla a oberlandrat při pádu z koně narazil hlavou do stromu, což mu způsobilo silný otřes mozku, bezvědomí a zlomeninu kostí lebečních (spánkové a čelní). Tato zranění jsou sama o sobě velmi vážná, až smrtelná. Na místo dorazili četníci z Pardubic, jelikož v době zranění oberlandrata byli nejbližší místu zranění. oberlandrat svým zraněním podlehl při převozu četníky do nemocnice v Pardubicích.[34]

11.10 Vražda vlastní manželky (1933)

Bohumil Polák spáchal 15. června 1933 vraždu své ženy, Marie Polákové. Vše se stalo ve Velinách ve večerních hodinách, kdy měli mezi sebou oba manželé rozepře. Polák tuto manželskou hádku ukončil právě vraždou, když svou manželku na zahradě pořežal břitvou a nechal ji zde vykrváčet. Tento muž již za své chování vůči manželce byl jednou trestně stíhán, když Marii Polákové ukousl nos. Za tento trestný čin dostal 18 měsíců těžkého žaláře a poté dostal 9 let podmíněného trestu. Soud v tomto případě rozhodl o 4 měsících těžkého žaláře za vraždu a také odpykání zbytku podmíněného trestu v žaláři.[35]

11.11 Krvavé drama mladé lásky (1930)

Jan Skála, 19letý dělník v místní válečné nemocnici zvané Karanténa (v té době však bez práce), byl zamilovaný do 17leté Anny Fouskové pracující v Lázních Bohdaneč. Skála měl s Annou poměr a plánoval, že si ji vezme. Jenže o Annu ještě usiloval 22letý Procházka, též dělník z pardubické Karantény. I s ním měla Anna poměr. Skála viděl, že Anna stále více usilovala o Procházku, a tak požádal Annu, aby za ním ve čtvrtek 29. května večer po deváté přišla do lesa. Zde jí dal ultimátum: buďto bude chodit s ním, anebo s Procházkou. Anna se začala smát a řekla mu, že si může dělat, co chce. Skála poznal, že prohrává, a tak ze svého kabátu vytáhl bosňácký nůž a vrazil jej do prsou své milenky. Anna se s výkřikem rozeběhla směrem domů a hned za ní vyrazil i Skála. Po chvíli Anna klesla a Skála jí zlomeným nožem prořízl hrdlo a dal jí ještě asi dvě rány. Poté tělo odtáhl do žita a naházal na něj pár hrstí trávy. Až teď si ale uvědomil, co vlastně způsobil.

Obcházel kolem hrůzného místa zhruba 3 hodiny a poté se vypravil domů, aby si převlékl zakrvácené oblečení a zase se vrátil na místo činu. Zoufale zde bloudil kolem těla až do devíti ráno, kdy se vypravil domů pro snídani a následně do obchodu, kde si koupil dopisní papír. Na ten venku napsal dopis na rozloučenou a chtěl si lehnout na koleje a spáchat sebevraždu. Neměl na to ale dost síly, a tak se schoval v nedaleké Karanténě, odkud sledoval místo činu a čekal, co bude dál.

Náhodou mrtvou Annu Fouskovou ale našel Procházka, který zavolał četnictvo, a ti začali s vyšetřováním. Nejprve četníci prozkoumali Skálův byt, kde našly zkrvácené oblečení. Skálu zachvátil strach, a tak začal utíkat přes pole. Všimli si ho četníci a policisté, kteří se rozběhli za ním. Skála se dlouho držel, ale před Třebosicemi ho jako první dostihl četnický strážmistr Kyrián spolu s policistou Podhorským. Zde se hned Skála ke všemu přiznal, dokonce prozradil četníkům, kde schoval vražedný nůž. Po soudním řízení byl odsouzen za zločin zabití na 4 roky těžkého žaláře, čtvrtletně postem a temnicí.[36]

11.12 Vrah Koudelka (1935)

Hlavní postavou případu je, již na dva roky odsouzený lupič z Chrudimi, Stanislav Koudelka. Po svém uvěznění se Koudelka ve vazbě pořezał a musel tak být odvezen do chrudimské okresní nemocnice, kde se určitý čas léčil.

Z ní ho pak měl vyzvednout a znovu převézt do vazby dozorce Antonín Čajchan. Připřevozu mu však Koudelka utekl a vydal se nejprve za svými rodiči, kde si vzal pistoli a lupičské náčiní. Poté šel za svým společníkem Paulusem. V jeho domě však byla jenom matka Pauluse a ta mu odmítla zapůjčit kolo. Proto po ní vystřelil a prchl. Hned po Koudelkově útěku dozorce Čajchan incident nahlásil na četnickou stanici v Chrudimi, kde v tu chvíli také dostali oznámení o střelbě v bytě bývalého Koudelkova společníka Karla Pauluse.

Po této přestřelce bylo na Koudelku vyhlášeno pátrání. Do něj se zapojili chrudimští četníci a pár dalších aktivních občanů, mezi nimi byl i vězeňský dozorce, otec dvou dětí, Jan Buřval. Ten tou dobou jel na kole kolem "Janderova" mlýna, kde ho překvapil přímo proti němu prchající Koudelka. Pokusil se mu tedy zahradit cestu svým kolem. Koudelka chytil kolo za řídítka a třikrát po něm zblízka vypálil. Ten ihned mrtev padl k zemi. Nyní už "vrah" Koudelka popadl Buřvalovo kolo a ujížděl směrem ke Slatiňanům.

Četnická stanice v Pardubicích byla svými kolegy z Chrudimi upozorněna na možný Koudelkův záměr pomstít se Antonínu Loskotovy, který ho předtím udal za navádění k vyloupení poštovního úřadu v Milovicích.

Pardubická četnická stanice se ihned domluvila s dašickou četnickou stanicí na zabezpečení Loskota. Ten byl spolu s jeho družkou převezen k Loskotově matce do Dašic. Též vyslala do Zmíného, kde Loskot bydlel, tříčlennou hlídku. Ta na dané místo přijela k večeru a sledovala Loskotovo stavení.

Koudelka se objevil druhého dne ráno, než si toho však hlídka všimla, podařilo se mu znovu uprchnout. K večeru dostala pardubická četnická stanice tip, že hledaný vrah Koudelka sedí v hospodě v Sezemicích. Vyslala tedy do Sezemic tři vozidla. První dvě dorazila dříve.

Nemohli však čekat na zbylé, protože Koudelka již platil a chystal se z hostince odejít. Strážníci se rozdělili, první čekal u hlavního vchodu a zbylí u zadního, který vedl k blízkému Labi. Když Koudelka vycházel, strhla se přestřelka a on utíkal zadním vchodem. Potřetí se mu však už utéci nepodařilo a byl u Labe v sebeobraně zastřelen.[37]

12 ZÁVĚR

Četnická pátrací stanice v Pardubicích zažila nemálo zajímavých případů. Proto jsem se Vám pokusil alespoň některé z nich představit. Samozřejmě jsem vzal případy podle různé závažnosti spáchaného trestného činu.

Do své práce jsem zahrnul obecné shrnutí toho, jak musel četník na místě činu postupovat, jaký byl vývoj kriminalistiky v Československu, co vše za literaturu týkající se kriminalistiky či samotné práce četníka vyšlo apod., jelikož většina lidí v dnešní době skoro nic o československém četnictvu neví. Mým cílem bylo také vytvořit malý slovník kriminalistických pojmů. Myslím, že všechny výše zmíněné body své práce (které byly pro mě prioritou), jsem po roce bádání ve Státním okresním archivu v Pardubicích, Státním oblastním archivu v Zámrsku a s využitím materiálů, jež mi poskytl V. Janeba ze své nedokončené odborné práce, úspěšně splnil.

Při vypracovávání mé práce nebylo možné některé případy zahrnout, jelikož z dochovaných archiválií nebylo možné určit, jak daný případ dopadl, neboť část sepsaného případu mohla být zničena komunisty nebo zde také mohl selhat lidský faktor (např. lenost četníka daný případ řádně dopsat).

13 POZNÁMKY

- 1 Materiál poskytnutý Vojtěchem Janebou (absolventem Gymnázia, Pardubice, Mozartova 449), jež pracoval na podobné odborné práci, kterou ale nedokončil (také zde nelze přesně určit zdroje použitých textů, v práci přesně neuvedl, z jakých archiválií dané údaje použil – uvedl pouze, že materiály, které ve své nedokončené práci použil, pochází ze SOA v Pardubicích, popř. SOA v Zámrsku).
- 1 HROCH, Miroslav. *Úvod do studia dějepisu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985.
- 2 STRAUS, Jiří. *Úvod do kriminalistiky*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-95-4.
- 3 STRAUS, Jiří. *Úvod do kriminalistiky*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-95-4.
- 4 STRAUS, Jiří. *Úvod do kriminalistiky*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-95-4.
- 5 STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-370-4.
- 6 STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-370-4.
- 7 STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-370-4.
- 8 Kriminalistika. Vedoucí autorského kolektivu: Doc. JUDr. Jan Musil, CSc. Naše vojsko. Praha. 1990. ISBN 80-206-0094-9.
- 9 MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-433-1.
- 10 Citace zákona i zbytek kapitoly pochází z knihy: Gerlich, Karel. Organizace soudní a řízení před soudy ve XX. století / Karel Gerlich. In: Dvacáté století: co dalo lidstvu: výsledky práce lidstva XX. věku / [Redakční kruh VIII. svazku: Dr. Karel Gerlich ... Dr. Josef Gruss ... Dr. Otto Rádl, Dr. Vilém Oldřich Starý, Dr. Vladimír Vybral; Odborná redakce oddílu "Právo a hospodářství": Dr. Vladimír Vybral] Praha: VI. Orel, 1934 s. 320-334.
- 11 STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Slovník kriminalistických pojmů a osobností*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-258-5.
- 12 „Do oblasti procesního práva patří speciální právní předpisy, které říkají, jakým způsobem probíhá proces, ve kterém se určité subjektivní právo uplatňuje u soudu nebo jak postupuje soud nebo jiný státní orgán v případě, kdy rozhoduje o něčích právech a povinnostech. Zvláštním druhem soudního procesu je pak trestní řízení, ve kterém soud rozhoduje o vině a trestu za spáchaný trestný čin. Vzhledem k tomu, že proces rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob je velmi složitou záležitostí, existuje velmi detailní právní úprava této problematiky. Předpisy, které se těmito otázkám věnují, patří právě do oblasti procesního práva.“ (Člověk v tísni, rok neuveden)
- 13 „Trestněprocesní vztah – Právní vztah mezi orgány činnými v trestním řízení a osobou, proti níž se vede trestní řízení; jeho obsahem jsou vzájemná práva a povinnosti.“ – viz

- JELÍNEK, Jiří, a kolektiv. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 4. vyd. Praha: Leges, 2014. 976 s. ISBN 978-80-7502-044-4. S. 22-23.*
- 14 „Hmotné právo je soustava právních předpisů, které stanoví, jak se mají lidé v právních vztazích chovat, např. co je zakázáno a co dovoleno. Velká většina právních předpisů, ze kterých se dozvídáme, jestli je určité chování v rozporu s právem nebo nikoliv, jestli máme nárok na určitou věc či nikoliv, patří právě do oblasti práva hmotného.“ (Člověk v tísni, rok neuveden)
 - 15 STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Slovník kriminalistických pojmů a osobností*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-258-5.
 - 16 MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.
 - 17 Četnický požitek – odměna četníkovi za vykonanou službu. (viz níže)
 - 18 MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.
 - 19 MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.
 - 20 MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9. Četnické školy a systém vzdělávání, d) Škola a výcvik četníků na zkoušku.
 - 21 MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.
 - 22 Mapa Pardubic v roce 1938. *OpenLayers map preview*. [online]. [cit. 2019-01-19]. Dostupné z:
http://mapy2.natur.cuni.cz:8080/geoserver/MapovaSbirka27/wms?version=1.1.0&request=GetMap&layers=MapovaSbirka27:D4_00008_00038_300dpi&styles=&bbox=15.7452722706255,50.0039664705045,15.8027722731075,50.0455617293745&width=1300&height=940&srs=EPSG:4326&format=application/openlayers
 - 23 Státní okresní archiv v Pardubicích. Památník 1918–1945. číslo publikace 778. Četnická stanice Pardubice VS – ZNB – Pardubice I. 1918–1945.
 - 24 ŠEVCOVIC, J. *Kalendář československého četnictva pro rok 1920*. Praha: „Tiskem knihtiskárny Ot. Čermáka v Klatovech. Vydavatel major J Ševcovic.“, 1920. Vycházel ročně.
 - 25 Státní okresní archiv v Pardubicích; Všeobecná veřejná nemocnice v Pardubicích. Stížnost Bohuslavy Nepivodové do výše lékařského honoráře zaplaceného doc. MUDr C. Gálovi; prez. k. 47, inv. č. 496; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).
 - 26 Viz. Poznámka číslo 1.
 - 27 Státní okresní archiv v Pardubicích; Nedovolené hraní hazardních her; prez. k. 47, inv. č. 452; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).
 - 28 Viz. Poznámka číslo 1.
 - 29 Viz. Poznámka číslo 1.
 - 30 Viz. Poznámka číslo 1.
 - 31 Viz. Poznámka číslo 1.
 - 32 Státní okresní archiv v Pardubicích; Krádež hodinek na taneční zábavě; prez. k. 48, inv. č. 768; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).

- 33 Státní okresní archiv v Pardubicích; Smrt vrchního zemského rady (oberlandrata); prez. k. 48, inv. č. 846; Památník, policie a četnictvo (1918-1945).
- 34 Viz. Poznámka číslo 1.
- 35 Státní okresní archiv v Pardubicích; Jan Skála; prez. k. 30, inv. č. 381; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).
- 36 Státní okresní archiv v Pardubicích; Použití zbraní strážmistry Ondřejem Růžičkou, Jakubem Hejdou, strážmistry Vojtěchem Pěnkavou a Jaroslavem Tužem proti vrahu Stanislavu Koudelkovi; prez. čís. jedn. 1547/1935; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).

14 PRAMENY A LITERATURA

14.1 Literatura

1. ANON. Věstník četnictva státu Československého, Ročník VIII. (leden až prosinec 1926), číslo 1. – 14. Státní tiskárna v Praze.
2. Gerlich, Karel. Organizace soudní a řízení před soudy ve XX. století / Karel Gerlich. In: Dvacáté století: co dalo lidstvu: výsledky práce lidstva XX. věku / [Redakční kruh VIII. svazku: Dr. Karel Gerlich ... Dr. Josef Gruss ... Dr. Otto Rádl, Dr. Vilém Oldřich Starý, Dr. Vladimír Vybral ; Odborná redakce oddílu "Právo a hospodářství": Dr. Vladimír Vybral] Praha : Vl. Orel, 1934 s. 320-334.
3. HROCH, Miroslav. *Úvod do studia dějepisu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985.
4. JELÍNEK, Jiří, a kolektiv. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 4. vyd. Praha: Leges, 2014. 976 s. ISBN 978-80-7502-044-4. S. 22-23.
5. Kriminalistika. Vedoucí autorského kolektivu: Doc. JUDr. Jan Musil, CSc. Naše vojsko. Praha. 1990. ISBN 80-206-0094-9.
6. MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny policie a četnictva I*. Praha: Themis, 1997. ISBN 80-85821-52-4.
7. MACEK, Pavel a Lubomír UHLÍŘ. *Dějiny policie a četnictva III*. Praha: Police History, 2001. ISBN 80-86477-01-0.
8. MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.
9. MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-433-1.
10. STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-370-4.
11. STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Slovník kriminalistických pojmů a osobností*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-258-5.
12. STRAUS, Jiří. *Úvod do kriminalistiky*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-95-4.
13. ŠEVCOVIC, J. *Kalendář československého četnictva pro rok 1920*. Praha: „Tiskem knihtiskárny Ot. Čermáka v Klatovech. Vydavatel major J Ševcovic.“, 1920. Vycházel ročně.

14.2 Prameny

- 1 Materiál poskytnutý V. Janebou, jenž pracoval na podobné odborné práci, kterou ale nedokončil (také zde nelze přesně určit zdroje použitých textů – ze SOA v Pardubicích, popř. SOA v Zámrsku).
- 2 Státní okresní archiv v Pardubicích. Památník 1918–1945. číslo publikace 778. Četnická stanice Pardubice VS – ZNB – Pardubice I. 1918–1945.
- 3 Státní okresní archiv v Pardubicích; Jan Skála; prez. k. 30, inv. č. 381; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).
- 4 Státní okresní archiv v Pardubicích; Krádež hodinek na taneční zábavě; prez. k. 48, inv. č. 768; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).
- 5 Státní okresní archiv v Pardubicích; Nedovolené hraní hazardních her; prez. k. 47, inv. č. 452; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).
- 6 Státní okresní archiv v Pardubicích; Použití zbraní strážmistry Ondřejem Růžičkou, Jakubem Hejdou, strážmistry Vojtěchem Pěnkavou a Jaroslavem Tužem proti vrahu Stanislavu Koudelkovi; prez. čís. jedn. 1547/1935; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).
- 7 Státní okresní archiv v Pardubicích; Smrt vrchního zemského rady (oberlandrata); prez. k. 48, inv. č. 846; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).
- 8 Státní okresní archiv v Pardubicích; Všeobecná veřejná nemocnice v Pardubicích. Stížnost Bohuslavy Nepivodové do výše lékařského honoráře zaplaceného doc. MUDr C. Gálovi; prez. k. 47, inv. č. 496; Památník, policie a četnictvo (1918–1945).

14.3 Internetové zdroje

- 1 Mapa Pardubic v roce 1938. *OpenLayers map preview*. [online]. [cit. 2019-01-19]. Dostupné z: http://mapy2.natur.cuni.cz:8080/geoserver/MapovaSbirka27/wms?version=1.1.0&request=GetMap&layers=MapovaSbirka27:D4_00008_00038_300dpi&styles=&bbox=15.7452722706255,50.0039664705045,15.8027722731075,50.0455617293745&width=1300&height=940&srs=EPSG:4326&format=application/openlayers
- 2 Právo a terénní sociální práce. *Právo a terénní sociální práce* [online]. [cit. 2019-01-19]. Dostupné z: <http://www.clovekvpravu.cz/pravo-a-pravni-rad-3/pravo-hmotne-a-procesni-13>

15 SEZNAM PŘÍLOH

Tab. č. 1 Tabulka úspěchů četnictva z let 1926–1938

Tab. č. 2 Srovnávací tabulka hodnotí (4. část)

Tab. č. 3 Srovnávací tabulka hodnotí (5. část)

Obr. č. 1 Srovnávací tabulka hodnotí (poznámky k tab. č. 2 a 3)

Obr. č. 2 Mapa Pardubic z roku 1938

Obr. č. 3 Umístění četnické pátrací stanice v Pardubicích ve Městském průmyslovém muzeu (dnešní Střední škola potravinářská)

Obr. č. 4 Umístění četnické pátrací stanice v Pardubicích na pardubické radnici

Obr. č. 5 Novinový článek k případu „Lupič z povolání“

Obr. č. 6 Novinový článek k případu „Krádež lupičského náčiní“

Obr. č. 7 Novinový článek k případu „Vražda vlastní manželky“

Obr. č. 8 Novinový článek k případu „Krvavé drama mladé lásky“

Obr. č. 9 Stejnokroje četnictva z 30. let 20. století

Obr. č. 10 Hodnostní označení čs. armády

16 PŘÍLOHY

Tab. č. 1 Tabulka úspěchů četnictva z let 1926-1938

Úspěchy Četnictva z let 1926-1938					
Rok	zatčení	předvedení	udání	domovních prohlídek	nalezených mrtvol
1926	52 188	24 296	521 193	786	2 255
1927	50 892	27 117	636 220	983	2 264
1928	46 919	27 761	681 374	1 155	2 533
1929	44 736	29 191	721 714	898	2 647
1930	46 329	34 746	761 032	911	2 921
1931	43 733	38 628	732 612	1 110	2 827
1932	42 039	40 859	846 133	2 546	3 036
1933	43 005	48 896	889 638	8 788	964
1934	43 804	54 676	589 181	2 640	284
1935	42 128	57 934	589 639	1 878	406
1936	41 038	58 671	612 075	1 625	444
1937	36 122	56 285	637 508	1 418	526
1938	15 556	4 057	188 341	1 336	199

Poznámka:

Údaje z let 1926-1937 obsahují úspěchy četnictva v celé Československé republice, tj. ze země České, Moravskoslezské, Slovenské a Podkarpatoruské.

Údaje za rok 1938 obsahují pouze úspěchy četnictva v zemi České a Moravskoslezské

Zdroj: STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-370-4.

Tab. č. 2 Srovnávací tabulka hodností (4. část)

Srovnávací tabulka hodností (4. část)

Poř. čís. ¹⁾	Československá a česko-slovenská armáda ¹¹⁾ (Vojenské lesní podniky)	Československé a česko-slovenské četnictvo ¹⁷⁾	Vězeňská správní služba	Vězeňská strážní služba
1	armádní generál ¹²⁾ (-)	-	-	-
2	divisní generál ¹²⁾ generál šéf služby (-)	-	-	-
3	brigádní generál ¹²⁾ generál služby (-)	generál	-	-
4	plukovník (vládní rada)	plukovník správní	vrchní ředitel	-
5	podplukovník (vrchní rada)	podplukovník správní	ředitel	vrchní inspektor I. třídy
6	major (lesní rada, vrchní lesní kontrolor)	major správní major výkonný	vrchní tajemník	vrchní inspektor II. třídy
7	štábní kapitán ¹³⁾ (-)	štábní kapitán správní ¹⁸⁾ štábní kapitán výkonný ¹⁸⁾	-	-
8	kapitán (lesmistr, lesní kontrolor, nadlesní)	kapitán správní kapitán výkonný	tajemník	inspektor I. třídy
9	nadporučík (lesní správce, polesný, lesní I. třídy)	nadporučík správní nadporučík výkonný	adjunkt	inspektor II. třídy
10	poručík (adjunkt, lesní II. třídy)	poručík výkonný	elév (čekatel)	manipulant (čekatel)
11	podporučík (-)	-	-	-

Zdroj: MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II.* Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.

Tab. č. 3 Srovnávací tabulka hodností (5. část)

Srovnávací tabulka hodností (5. část)

Poř. čís. ¹⁾	Československá a česko-slovenská armáda ¹¹⁾ (Vojenské lesní podniky)	Československé a česko-slovenské četnictvo ¹⁷⁾	Vězeňská správní služba	Vězeňská strážní služba
12	štábní praporčík ¹⁴⁾ (lesní dozorce I. třídy)	vrchní strážmistr	-	zástupce inspektora
13	praporčík ¹⁵⁾ (lesní dozorce II. třídy)	praporčík ¹⁹⁾	-	vrchní dozorce
14	štábní rotmistr ¹⁵⁾ (nadhajný)	štábní strážmistr ¹⁹⁾	-	
15	rotmistr ¹⁵⁾ (hajný)	strážmistr ¹⁹⁾	-	
16	rotný ¹⁶⁾ (-)	závodčí ^{20) 22)}	-	dozorce (podúředník)
17	četař (-)	četař ^{21) 22)}	-	
18	desátník (-)	desátník ²²⁾	-	dozorce (zřízenec)
19	svobodník (-)	svobodník ²²⁾	-	pomocný dozorce
20	vojín (-)	-	-	-

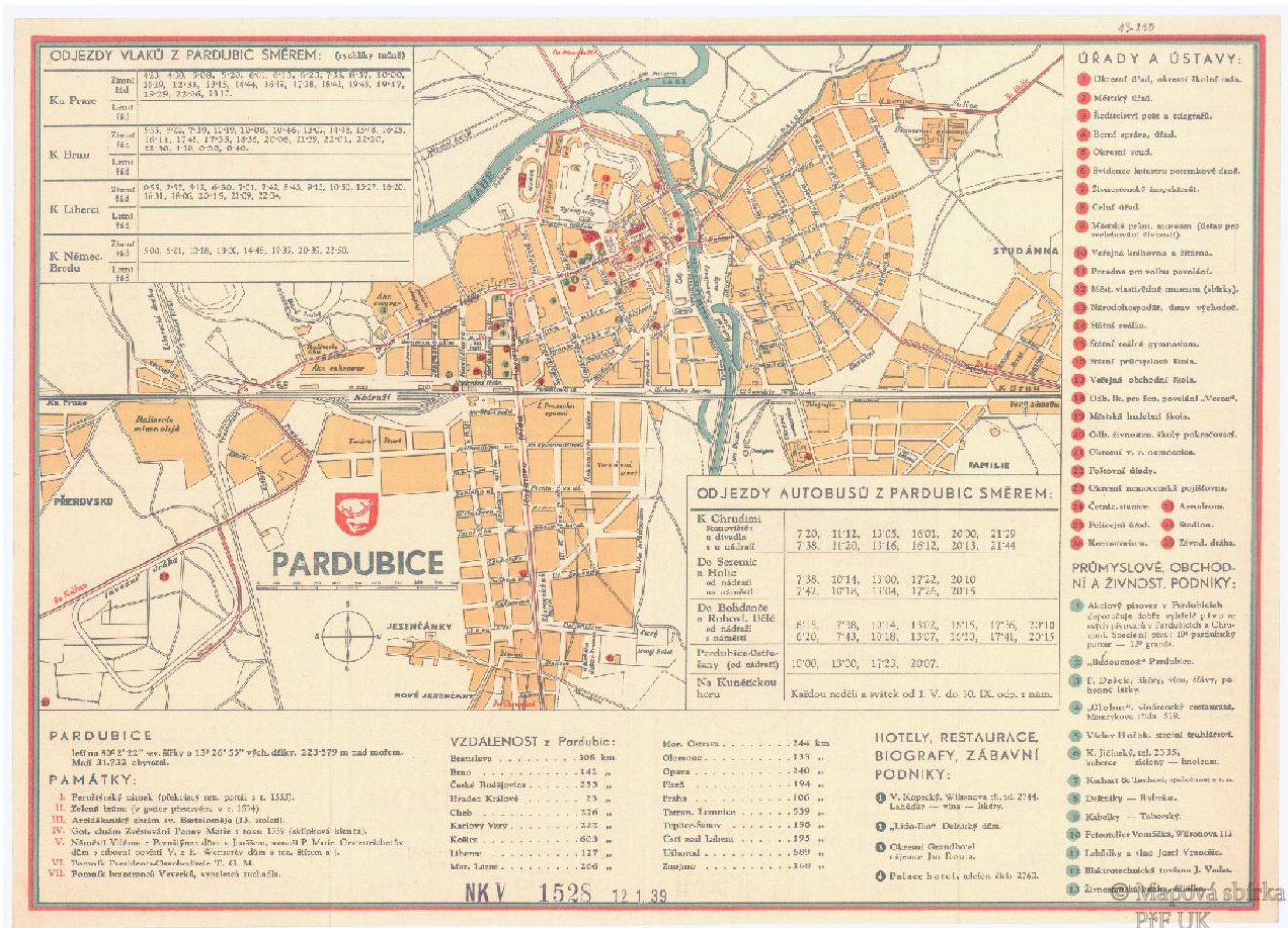
Zdroj: MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II.* Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.

Srovnávací tabulka hodností (poznámky)

- 1) pořadové číslo nepředstavuje hodnostní třídu (existující ostatně jen na úrovni důstojníků a ekvivalentních úředníků), slouží ke srovnání hodností v jednotlivých kategoriích (u nižších stupňů, tj. na úrovni armádních rotmistrů a poddůstojníků většinou jen přibližně); pořadí v tabulkách neuvedená nebyla obsazena
- 2) dříve byl na této úrovni aktuárský adjunkt
- 3) starší označení: ředitel pomocných úřadů
- 4) starší označení: adjunkt ředitelství pomocných úřadů
- 5) starší označení: kancelista
- 6) starší označení: revírní inspektor
- 7) Sbor uniformované stráže bezpečnosti
- 8) Sbor neuniformované stráže bezpečnosti
- 9) úředník ve II. služební třídě
- 10) úředník ve IV. služební třídě
- 11) hodnosti generálů zbraní užívány v uvedené formě, u hodností generálů služeb užíván přídomek kategorie (například generál šéf zdravotní služby, generál duchovní služby atd.), u ostatních hodností užíván přídomek zbraně či služby (například kapitán justiční služby, poručík pěchoty, četař dělostřelectva atd.)
- 12) generálské stupně, zavedené v roce 1927 (se zpětnou účinností od roku 1926)
- 13) hodnost zavedena v roce 1921
- 14) hodnost zavedena v roce 1938
- 15) v roce 1921 zavedena hodnost rotmistra (letmistra, lodmistra - pouze do roku 1922) pro dosavadní děsloužící poddůstojníky, v roce 1925 rozdělena na uvedené stupně
- 16) hodnost zavedena v roce 1923
- 17) důstojníci zbraně u četnictva označováni podle kategorie jako správní či výkonní, důstojníci služeb stejně jako u armády
- 18) hodnost zavedena v roce 1922
- 19) do roku 1925 existovala pouze hodnost strážmistra, pak rozdělena na uvedené stupně
- 20) od roku 1923
- 21) od roku 1923, předtím závodčí
- 22) četník na zkoušku

Vojenské a civilní hodnosti zaznamenaly v průběhu doby určité změny. Uvedený výběr představuje stav, platný ke konci republiky.

Obr. č. 2 Mapa Pardubic z roku 1938

Zdroj: Mapa Pardubic v roce 1938. *OpenLayers map preview*. [online]. [cit. 2019-01-19]. Dostupné z: http://mapy2.natur.cuni.cz:8080/geoserver/MapovaSbirka27/wms?version=1.1.0&request=GetMap&layers=MapovaSbirka27:D4_00008_00038_300dpi&styles=&bbox=15.7452722706255,50.0039664705045,15.8027722731075,50.0455617293745&width=1300&height=940&srs=EPSG:4326&format=application/openlayers

Obr. č. 3 Umístění četnické pátrací stanice v Pardubicích v Městském průmyslovém muzeu (dnešní Střední škola potravinářská)

Zdroj: Vlastní foto, 2018

Obr. č. 4 Umístění četnické pátrací stanice v Pardubicích na pardubické radnici

Zdroj: Vlastní foto, 2018

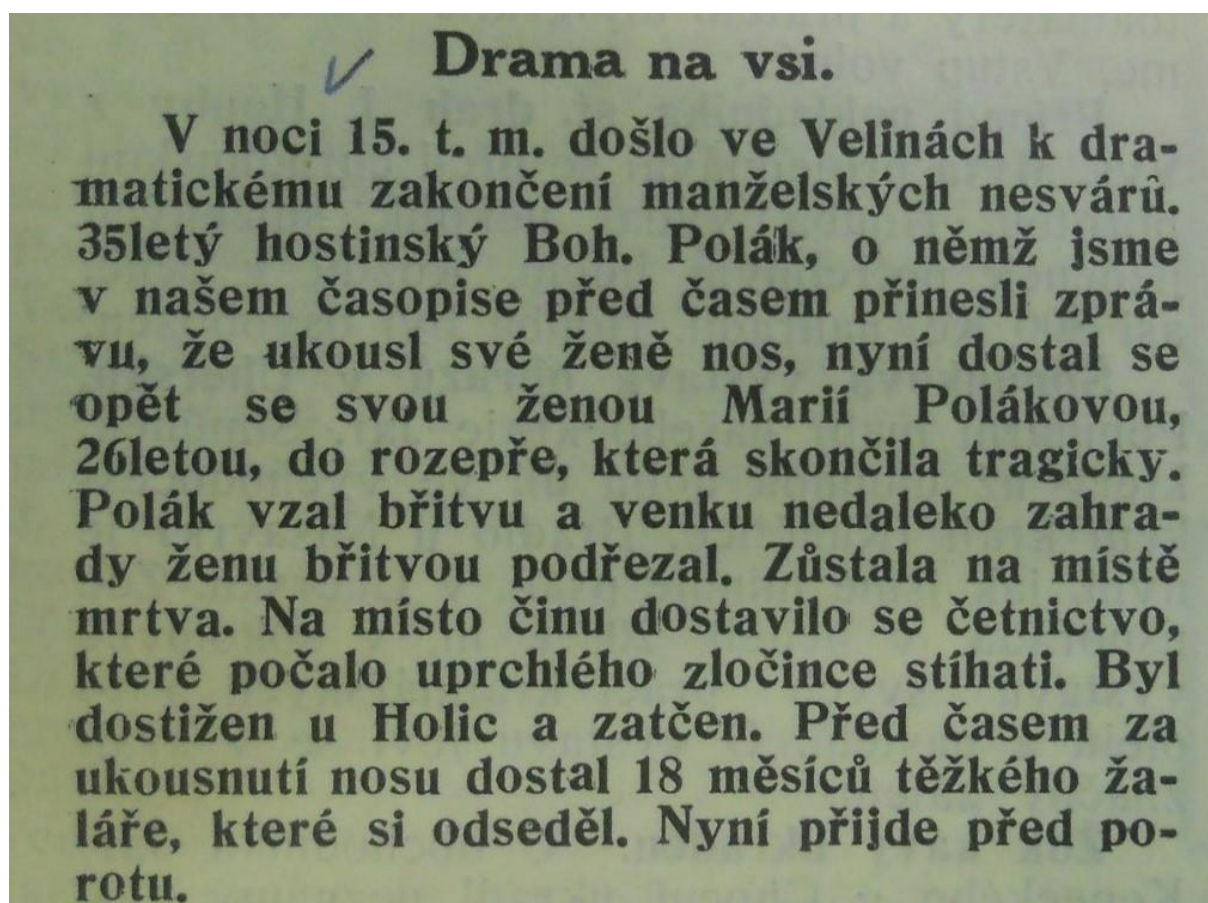
Obr. č. 5 Novinový článek k případu „Lupič z povolání“

Nebezpečný lupič zatčen pardubskou policií. V noci na sobotu zatčen byl městskou policií v Pardubicích Bohuslav Fejfar, mnohokrát trestaný nebezpečný zloděj, když pokusil se v jednom z domů v Gebauerově ulici o krádež vloupáním. Fejfar měl v držení tři pytle, do nichž chtěl lup uložit, a když pytle byly prohlédány, v jednom z nich nalezeno větší množství kuřiva a poštovních známek. Fejfar po zapírání doznal, že vykradl trafikku v Ouvelech a nalezené u něho kuřivo a známky z této krádeže pocházejí. Na policejním úřadě Fejfar učinil další doznání, že v posledních dnech vyloupil trafikku v Kolíně a větší množství kuřiva tam odcizeného ukryl ve stohu v polích u Kolína. O věci vyrozuměný polic. úřad v Kolíně označený stoh dal prohlédati a skutečně lup v něm byl nalezen. Jak zjištěno, Fejfar mimo zmíněné krádeže provedl v poslední době vykradení tabáčnických bud v Přistoupími u Českého Brodu a Pašinkách na Kolínsku. Nebezpečný zločinec dodán byl do soudní vazby.

Zdroj: Materiál poskytnutý V. Janebou, jenž pracoval na podobné odborné práci, kterou ale nedokončil (také zde nelze přesně určit zdroje použitých textů – ze SOA v Pardubicích, popř. SOA v Zámrsku).

Majitel lupičského náčiní zatčen četnictvem. Strojní zámečnick František Jelínek, v pardubské karanténě bydlící u otce, truhlářského dělníka, byl vyšetřován, za kterýmžto účelem se dostavilo k němu četnictvo. Při prohlídce stala se četnictvu nápadnou aktovka, která tu ležela naplněna. Aktovka byla těžká a četnictvo v ní našlo množství lupičského náčiní, jako vrtačky, háčáky, přístroje trhací, paklíče, motouzy, železné páčidlo a konečně ostře nabitý revolver. Byla to úplná výzbroj, které používají lupiči ohnivzdorných pokladen. Náčiní bylo nově nabroušeno a v aktovce zřejmě připraveno k loupení pokladen. Jelínek, tázan po původu těchto lupičských nástrojů, udal, že vše i s aktovkou našel v poli za karanténou. Četnictvo tomu ovšem mnohem nevěřilo, věci zabavilo a Jelínka zatklo a dalo do vazby. Ježto byl delší čas zaměstnán v Praze, vyšetřuje se nyní, kterak k lupičskému náčiní přišel.

Zdroj: Materiál poskytnutý V. Janebou, jenž pracoval na podobné odborné práci, kterou ale nedokončil (také zde nelze přesně určit zdroje použitých textů – ze SOA v Pardubicích, popř. SOA v Zámrsku).

Zdroj: Materiál poskytnutý V. Janebou, jenž pracoval na podobné odborné práci, kterou ale nedokončil (také zde nelze přesně určit zdroje použitých textů – ze SOA v Pardubicích, popř. SOA v Zámrsku).

Krvavé drama mladé lásky.

(Vražedný případ z Pardubic.)

Jan Skála, 19letý dělník v Karantěně, v poslední době bez zaměstnání. Slabý mladík, nevysoký, kluk spíše než mladý muž. Několik měsíců, snad půl roku, chodil se 17letou Annou Fouskovou, která před časem sloužila v lázních v Bohdanči a též i jinde a posledně byla doma u matky, také v Karantěně. Holka hezká, urostlá, radost je na ni zadívat. Byla to asi první holka Skálova, měl s ní poměr a ve svých devatenácti le-

Zavražděná Anna Fousková z Pardubic.

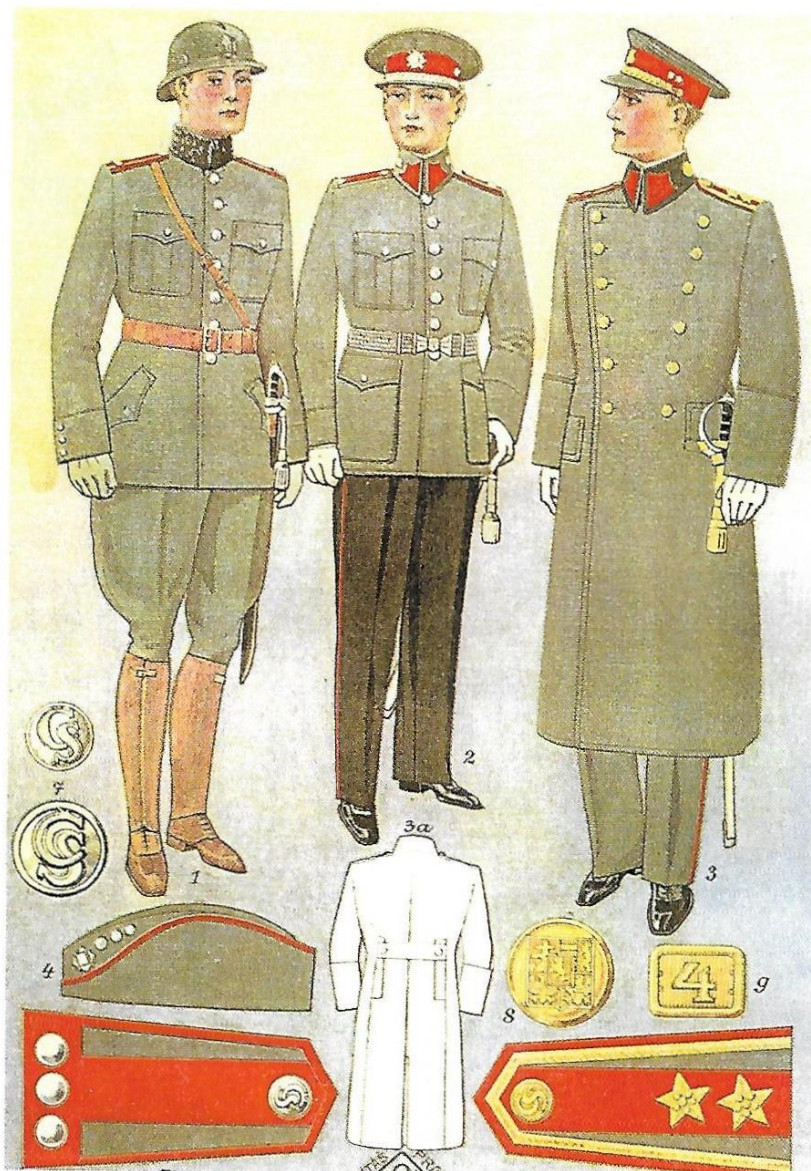
tech byl přesvědčen, že si ji vezme. Když mu kamarád nadhodil, co jestli mu Anča otěhotní, řekl mu na to, že by ji »oddělal« — sprovodil se světa, ale snad to tak ani nemyslel. Potom přišel na scénu 22letý Procházka, dělník také z Karantény. Už dříve s Ančou mluvil, a nyní se s ní sešel zase. Dokonce k nim chodil a navázal s Ančou také poměr. Tak měla Anča dva. Procházka chtěl Skálu úplně odstavit a to bouřilo krev 19letého mladíka. Viděl, že Anča stále více lne k sokovi a rostla v něm strašná žárlivost. Ve čtvrtek 29. května se večer dověděl, že Procházka je u Fouskových. Po deváté hodině si Anču vyvolal a přiměl ji, aby s ním šla k lesu. Je to nedaleko za karanténou. Tam usedli na břeh lesa, Skála odhodil svrchní kabát a rozčilen se zeptal: Tak budeš chodit se mnou anebo s Procházkou? Anči se zasmála, že si může dělat, co chce

a, jak Skála doznává, dala mu prý i políček. Skála viděl, že prohrává a že jeho sok vítězí. — Sáhł po kabátu, vyndal z něj bosňácký nůž, jemuž se říká zaječí nožka (podobá se dýce), a vrazil jej své milence do prsou. Byla to rána strašná, nůž zasáhł žebra a špička se zlomila. S výkřikem se dala dívka na útěk k domovu. Mladík za ní. Brzy klesla, on pak ji zlomeným nožem prorízl hrdlo. A ještě jí dal asi dvě rány. Vzal mrtvé tělo a zanesl kus dále do žita. Jen tak pár hrstí trávy na ni natrhal. — Dokud nechápal hrůzy činu. Až teprve teď. Obcházel kolem hrůzného místa nějaké tři hodiny. Potom šel domů. Přestrojil se, zkrvácené šaty zahodil do skříně a šel zase pryč. A zase bloudil kolem místa hrůzy. Nemohl odtud. Až někdy k deváté ráno přišel k snídani. — Na to odešel do města, koupil si dopisní papír a venku na kolenně psal dopis. Zřejmě zmateně, neboť v hlavě měl pusto. Napsal, aby je pochovali pohromadě, že mladí lidé z nešťastné lásky odesli ze světa. To chtěl nedaleko místa činu ulehnoti na železniční trať a dopis položit vedle sebe. Ale potom neměl dosti síly. Skryl se v karantěně a čekal, co bude. Dával se k místu, kde ležela mrtvá jeho milénka. Našel ji tu jeho sok. Dobře to viděl. A potom už to šlo rychle. Objevili se četníci. Vešli k nim, našli jeho šaty. Zachvátila jej hrůza a prchal do polí. Uviděli jej. Četníci za ním. Též policie. Jako štvaný jelen letěl přes lány, skrýval se v žitech, ale za ním policisté a četníci. Nemohl uniknouti. Konečně zmořen, nedaleko Třebosic, byl dostižen. Četnický strážmistr Kyrián první jej uchopil, hned za ním policista Podhorský. Hned se přiznal: Já ji zavraždil. Doznal to i na místě činu, v přítomnosti četnického velitele nadpor. Duška a polic. správce F. Krajce, ukázal, kde v řepě zahrabal vražedný nůž. Pak vypovídal vše, tupě, jakoby si ani nebyl vědom hrůzy svého činu. Dav lidí je provázal a ani se nechtělo věřit, že ten slabý chlapec je vrahem. — Mládí nezná v lásce žertu. Tak tomu bylo zde. Třeba ovšem také počítat s ovzdušším karantény, s výchovou. Příklad vzbudil vzrušení, neboť ačkoliv dnes vraždy jsou na denním pořádku, zde jedná se o vraždu milénky velmi mladé hochem rovněž velmi mladistvým.

Mrtvola zavražděné dívky byla soudně pitvána hlavně z toho důvodu, aby bylo zjištěno, zda byla těhotna či ne. Pitvou zjištěno, že těhotnou nebyla. — V neděli konán byl pohřeb na pardubském hřbitově za ohromné účasti obecnstva. Bylo žádáno, aby byl pohřeb z karantény, neboť celá karanténa chtěla se zúčastniti slavnostně pohřbu hned z domů. Mrtvola však byla uložena na hřbitově a ze zdravotních důvodů pohřeb z karantény nebyl povolen, takže se konal jen na hřbitově. — Mladistvý vrah prosil ve vězení, aby ho pustili na pohřeb.

Zdroj: Materiál poskytnutý V. Janebou, jenž pracoval na podobné odborné práci, kterou ale nedokončil (také zde nelze přesně určit zdroje použitých textů – ze SOA v Pardubicích, popř. SOA v Zámrsku).

Obr. č. 9 Stejnokroje četnictva z 30. let 20. století

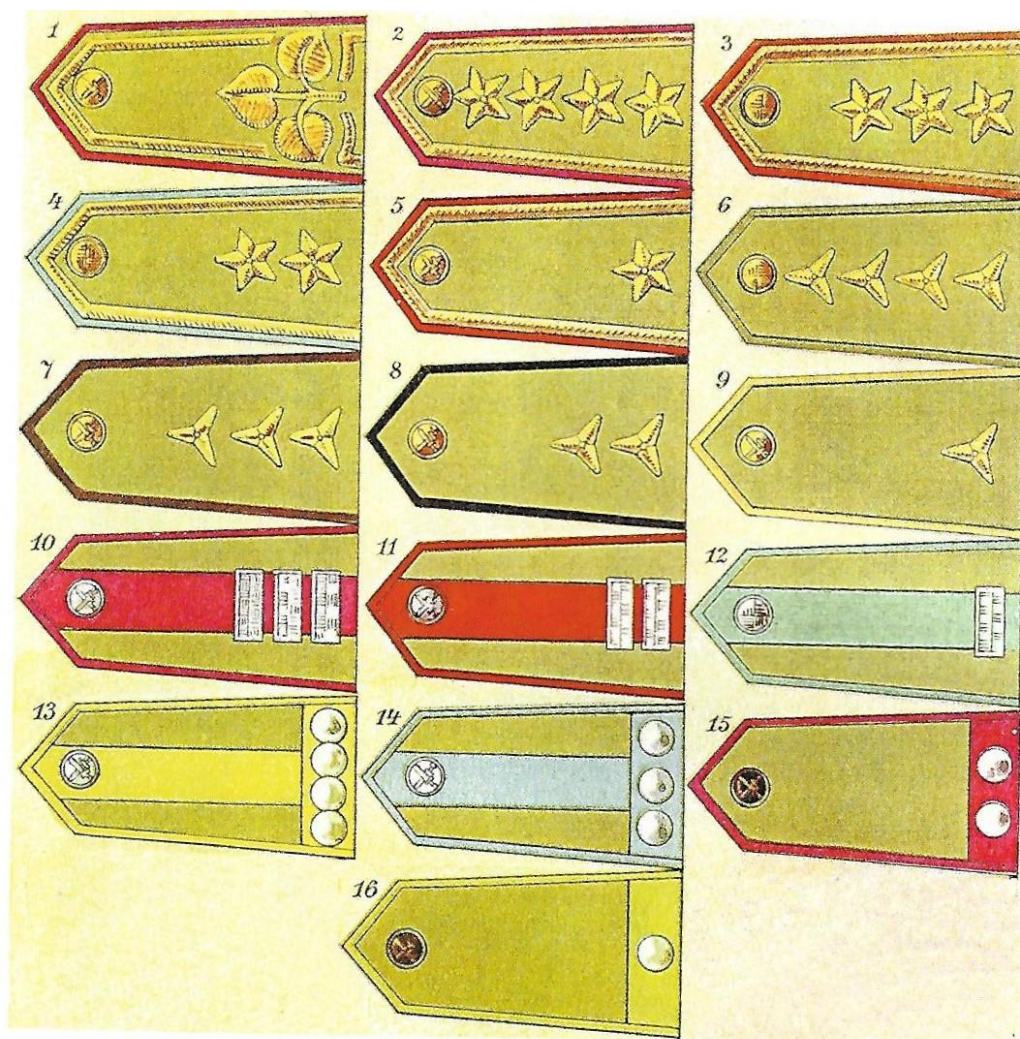

37. Stejnokroje četnictva z 30. let

1. strážmistr ve služebním stejnokroji (zimní blůza), 2. vrchní strážmistr ve vycházkovém stejnokroji, 3. major ve vycházkovém stejnokroji a plášti, 4. polní čepice (čapka) četníka na zkoušku v hodnosti četaře, 5. hodnostní označení četníka na zkoušku v hodnosti četaře, 6. hodnostní označení majora (nepřesná kresba, podélný pruh z výložkového sukna byl u ramene široký 3 cm a u límce 2 cm), 7. stříbrné stejnokrojové knoflíky pro četníky na zkoušku, strážmistry a vrchní strážmistry (pro důstojníky a generály byly zlaté), 8. límcový odznak pro důstojníky, zařazené v ministerstvu vnitra, 9. zlatý límcový odznak pro důstojníky s číslem zemského velitelství - 1 Praha, 2 Brno, 3 Bratislava, 4 Užhorod (pro strážmistry a četníky byl stříbrný).

Zdroj: MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.

Obr. č. 10 Hodnostní označení čs. armády

33. Hodnostní označení čs. armády z let 1930-1937

1. generál, 2. plukovník, 3. podplukovník, 4. major, 5. štábní kapitán, 6. kapitán, 7. nadporučík, 8. poručík, 9. podporučík, 10. praporčík, 11. štábní rotmistr, 12. rotmistr, 13. rotný děsloužící, 14. četař děsloužící, 15. desátník, 16. svobodník.

Četnictvo užívalo stejný systém. Rozdílly:

- barva nárameníku (uniformy) byla šedozelená, výložkové sukno šarlatově červené (pro zbraně) nebo v barvě příslušné služby
- místo poddůstojníků byli četníci na zkoušku, místo rotného byl závodčí, místo (štábního) rotmistra byl (štábní) strážmistr, existoval vrchní strážmistr (s 1 stříbrnou třícípou hvězdou), neexistoval podporučík
- četníci na zkoušku měli na náramenících podélný pruh z výložkového sukna obdélníkového tvaru (jako děsloužící poddůstojníci)
- strážmistři a důstojníci měli na náramenících podobný pruh lichoběžníkového tvaru (zuzující se ke knoflíku)
- nárameník generála byl šarlatově červený.

Zdroj: MACEK, Pavel. *Dějiny policie a četnictva II*. Přeložil Lubomír UHLÍŘ. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9.